

คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา

การทำงานเป็นทีม

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือ

การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา

การทำงานเป็นทีม

อันดับที่ 11/2539

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา

โครงการประกันคุณภาพการศึกษา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารทางวิชาการ

คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา

การทำงานเป็นทีม

คณะผู้เรียบเรียง

1. รศ.ดร.นาดยา ปลัณธนานนท์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. รศ.ดร.ศิริวรรณ ศรีพหล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. ผศ.สมจิตร วัฒนคลัง โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. ผศ.สุปรานี ดาราฉาย โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม)
5. นางสาวจันทนา ตั้งสุวรรณพานิช กรมวิชาการ
6. นางประไพพรรณ โกศัยสุนทร กรมวิชาการ
7. นางสาวไพรวลัย พิทักษ์สาธิต กรมวิชาการ

กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2539
จำนวนพิมพ์ 3,000 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2543
จำนวนพิมพ์ 10,000 เล่ม
สงวนลิขสิทธิ์
ISBN 974-268-3794

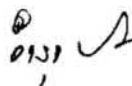
คำนำ

การสร้างศักยภาพให้แก่สถานศึกษาให้มีความพร้อมในการพัฒนาตนเอง เพื่อสอดคล้องตามหลักพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” นั้น นอกจากจะเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด

กรมวิชาการเป็นหน่วยงานที่มีภาระหลักในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการศึกษา การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ และการวิจัยทางการศึกษา ได้ร่วมมือกับหน่วยงานและสถานศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในหลายแนวทางและหลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีงบประมาณ 2543 ได้ดำเนิน “โครงการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งทางวิชาการ ในโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา” ขึ้น ทั้งนี้มุ่งที่จะพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในลักษณะองค์รวม ซึ่งเชื่อมั่นว่าจะเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างศักยภาพให้แก่สถานศึกษาให้มีความพร้อมในทุกด้านได้อย่างดียิ่ง

คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา เรื่อง การทำงานเป็นทีม เป็นหนังสือที่กรมวิชาการจัดพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2539 เพื่อทดลองใช้ และเห็นว่าเป็นหนังสือที่มีคุณค่าให้ความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม การนำลักษณะพฤติกรรมดังกล่าวไปใช้ในการเรียนการสอน การเสริมแรง และจุดใจที่จะให้นักเรียนเต็มใจช่วยกันทำงานเป็นทีมในลักษณะ “เพื่อนช่วยเพื่อน” จนประสบความสำเร็จและเกิดความภูมิใจร่วมกัน เหมาะที่ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องจะศึกษาพิจารณานำไปใช้อย่างเหมาะสมแก่ผู้เรียนและสถานศึกษาของตน “โครงการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งทางวิชาการ” จึงได้จัดพิมพ์เผยแพร่ในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกครั้งหนึ่ง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา เรื่อง การทำงานเป็นทีม จะเป็นประโยชน์แก่สถานศึกษาให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพต่อไป

(นายอรุณ จันทวานิช)
อธิบดีกรมวิชาการ

คำชี้แจง

การทำงานเป็นทีมเท่าที่ผ่านมามีครูมักสนใจผลงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำเป็นกลุ่มมากกว่าที่จะสนใจสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการทำงานเป็นทีม ดังนั้นปัญหาที่เราักพบก็คือ ผลงานของกลุ่มมิได้เกิดจากการร่วมมือร่วมใจทำกันเป็นทีม หรือเบื้องหลังของการทำงานนั้นเหนื่อยมากเพียงใด หรือมีเพียงสมาชิกคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ทำงานเท่านั้น นอกจากนั้นนักเรียนยังขาดการเสริมแรงและการจูงใจให้ทำงานร่วมกันในลักษณะ “เพื่อนช่วยเพื่อน” ซึ่งจะมีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างแท้จริง

หนังสือเล่มนี้มีจุดประสงค์ที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้อาจารย์ได้มีความรู้ ความเข้าใจลักษณะการทำงานเป็นทีม การนำไปใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งการเสริมแรงและจูงใจที่จะให้นักเรียนเต็มใจ ช่วยกันทำงานเป็นทีมในลักษณะ “เพื่อนช่วยเพื่อน” จนประสบความสำเร็จร่วมกัน เกิดความภาคภูมิใจร่วมกัน

คณะผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะยังประโยชน์แก่อาจารย์เป็นอย่างดี

คณะผู้เขียน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
คำชี้แจง	
ความหมายของการทำงานเป็นทีม	1
ลักษณะพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม	7
บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในการทำงานเป็นทีม	15
การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม	29
การจัดห้องเรียน	37
การให้คะแนนและการประเมินผล	45
การให้รางวัลเพื่อเสริมแรง	61
การจัดเตรียมแผนการสอนที่เน้นการทำงานเป็นทีม และตัวอย่างแผนการสอน	67
เอกสารอ้างอิง	96

ความหมาย ของการทำงาน เป็นทีม

แนวนอน

1. เมื่อคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาทำงาน
ขึ้นหนึ่งร่วมกัน
2. เมื่อทำงานแล้ว สมาชิกของกลุ่ม
ต้องการให้งานเสร็จอย่างดี
3. ถ้าทำงานเสร็จแล้วได้ผลดี สมาชิก
ย่อมอยากได้ผลตอบแทน

แนวตั้ง

4. การทำงานของสมาชิกในกลุ่ม จำเป็น
ต้องมีการช่วยเหลืออาศัยกัน
5. เมื่อทำงานเสร็จแล้ว เราต้องดูว่างานของ
กลุ่มมีคุณภาพดีหรือไม่
6. ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อเติมตัวอักษรแล้ว อาจารย์ก็จะได้พบ
คำหรือกลุ่มคำ ต่อไปนี้

1. การทำงานเป็นทีม
2. ประสบความสำเร็จ
3. ให้รางวัล
4. ฟังพากัน
5. การประเมินผล
6. ความรับผิดชอบ

เมื่อเขียนคำหรือกลุ่มคำแล้ว อาจารย์ลองนำคำหรือกลุ่มคำ
เหล่านี้ไปเติมในช่องว่างของกรอบสี่เหลี่ยมในหน้า 5 ให้สมบูรณ์
แล้วอาจารย์จะพบคำอธิบายของคำว่า “การทำงานเป็นทีม”

.....เป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่
 สองคนขึ้นไป โดยมีเป้าหมายการทำงานเดียวกัน เพื่อบรรลุจุดประสงค์เดียวกัน สมาชิกของ
 กลุ่มต้องมี.....ร่วมกัน โดยสมาชิกในกลุ่มต้องช่วยเหลือ
เพื่อให้งาน.....
 เมื่อทำงานเสร็จแล้ว จะต้องพิจารณาว่างานนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ โดยจะต้องมี
และเมื่อประเมินแล้ว ได้ผลงานมีคุณภาพน่าพอใจ
 จะมีการ.....แก่กลุ่ม

ทำได้ไหมคะ ถ้านึกคำหรือกลุ่มคำไม่ออก
 ดูเฉลยที่ข้างล่างนี้ก็ได้

๒๕๕๕

กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพมหานคร, กรมส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, กรุงเทพมหานคร

๒๕๕๕

ลักษณะ:
พหุติกรรมการ
ทำงานเป็นทีม

การให้นักเรียนทำงานเป็นทีม
ก็ต้องมีกติกาให้กลุ่มถือปฏิบัติ
ด้วยใช่ไหม มีฉะนั้น วุ่นวายแน่ๆ

อ้อ แนนอน กติกาในกลุ่มเป็นเรื่องสำคัญมาก
และก็มีมากมายเลย ดังนั้นครูควรกำหนดกติกาไว้
ล่วงหน้า กติกานี้ก็เป็นพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิด
ในการทำงานเป็นทีมนั่นเอง ดูซิว่ากติกาควรมีอะไรบ้าง

กติกาที่กลุ่มควรตกลงร่วมกัน

1. ให้เกียรติกันและกัน
2. ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. ไม่เห็นแก่ตัว
4. ไม่พูดหรือส่งเสียงดัง
5. ตั้งใจทำงานกลุ่มจนสำเร็จ
6. พูดให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชยเพื่อนตามโอกาสที่เหมาะสม
7. ไม่รบกวนเพื่อนขณะทำงาน
8. พุดจากันด้วยดี สุภาพ ไม่วิจารณ์ตัวบุคคลให้เกิดความขัดแย้งกัน
9. เต็มใจที่จะช่วยเหลือเพื่อน และไม่อายที่จะให้เพื่อนช่วยทำให้งานสำเร็จ
10. อยู่กับกลุ่มตลอดเวลาจนทำงานเสร็จ

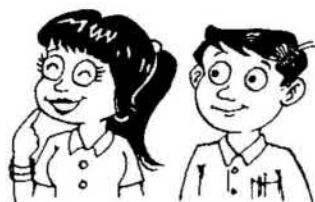
ฯลฯ

กติกาเหล่านี้ถือเป็นพฤติกรรมที่ครูคาดหวัง ครูควรแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้า และฝึกฝนพวกเขาให้มีพฤติกรรมเหล่านี้ด้วย

กติกามีมากมายอย่างนี้ จะเลือกข้อไหน และจะอย่างไร นักเรียนจึงยอมรับกติกาเหล่านั้น

ไม่ยากหรอก กติกามีมากก็จริง แต่คงไม่ใช่สอนทีเดียวหมด เราต้องคำนึงถึงกติกาที่ต้องการเน้นในการทำงานแต่ละครั้ง อาจารย์นำไปติดเป็นบัตรคำเตือนใจก็ได้

แล้วจะอย่างไรให้นักเรียนยอมรับกติกาเหล่านั้น

อาจารย์อาจจัดกิจกรรมให้พวกเขาได้เข้าใจ และเกิดพฤติกรรมเหล่านั้นได้ ลองดู 2 ตัวอย่างนี้

ดีครับ

ตัวอย่างกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม

กิจกรรม “คำขวัญพาเพลิน”

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างบรรยากาศในการทำงานเป็นทีม

กิจกรรม 1. ครูนำคำขวัญต่างๆ เขียนลงบัตรคำ หรือวัสดุต่างๆ ตามความเหมาะสมแล้วนำไปตกแต่งบนป้ายนิเทศในห้องเรียน (อาจจะมอบหมายให้นักเรียนเป็นผู้จัดทำก็ได้)

2. หลังจากจัดแสดงคำขวัญประมาณ 1 สัปดาห์ ครูรวบรวมคำขวัญจากข้อ 1 มาแสดงหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนช่วยกันจับคู่คำขวัญกับแนวความคิดในการทำงานเป็นทีม พร้อมกับอภิปราย

3. ให้นักเรียนช่วยกันคิดคำขวัญที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม แล้วเขียนลงบนบัตรคำเพื่อปิดประกาศตามความเหมาะสมในโอกาสต่อไป

ตัวอย่างคำขวัญ

1. เสียงดังคือมลพิษ
โปรดอย่าคิดส่งเสียงดัง

2. ทุกคนเห็นแก่ตัว
ความหมองมัวย่อมมาเยือน

3. ทุกคนล้วนมีค่า
อย่ากั๊กขำหายมเหียดกัน

4. ผ่อนปรนเข้าหากัน
สังคมนั้นย่อมก้าวไกล

5. แม้เพียงเสียงเพื่อนชม
ดูน้ำทิพย์พรหมขโลมใจ

แนวความคิดในการทำงานเป็นทีม

ก. ความประนีประนอม

ข. การให้กำลังใจแก่กัน

ค. ไม่ส่งเสียงดังในการทำงาน

ง. ความไม่เห็นแก่ตัว

จ. การฟังพาดภัยกัน

6. เวลาและวารีไม่คอยใคร

7. น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า

8. ร่วมมือร่วมใจ

สร้างสรรค์ให้กลุ่มพัฒนา

9. กำหนดการงานล่วงหน้า

สร้างคุณค่า งานก้าวไกล

จ. การวางแผนในการทำงาน

ช. การรักษาและควบคุมเวลาทำงาน

ฉ. การยอมรับซึ่งกันและกัน

ญ. การให้ความร่วมมือกัน

๒๕๖๑ ๑/๓ ๒/๓ ๓/๓ ๔/๓ ๕/๓ ๖/๓ ๗/๓ ๘/๓ ๙/๓

กิจกรรม “อะไรเป็นอะไร”

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนแยกได้ว่าพฤติกรรมใดของสมาชิกที่เป็นการสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการทำงานเป็นทีม

กิจกรรม 1. แจกเอกสาร ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น

2. ให้นักเรียนแยกภาพโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลในภาพ แล้วนำหมายเลขในภาพที่สนับสนุน หรือเป็นอุปสรรคต่อการทำงานเป็นทีม เขียนลงในกรอบที่กำหนด

3. ให้นักเรียนตรวจสอบกับเฉลยดังนี้

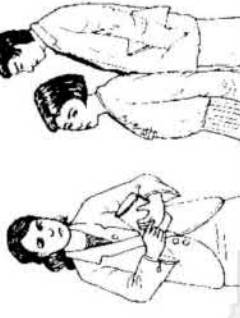
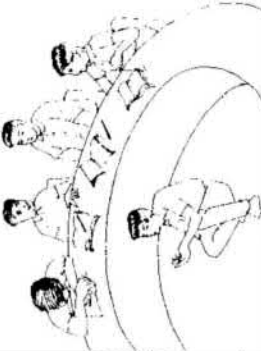
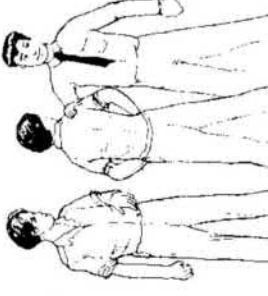
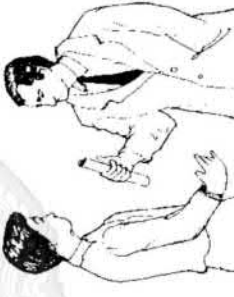
ภาพสนับสนุน คือภาพที่ 1, 5, 6, 7

ภาพอุปสรรค คือภาพที่ 2, 3, 4, 8

4. ให้นักเรียนบันทึกพฤติกรรมทั้งที่สนับสนุนและที่เป็นอุปสรรค ซึ่งนักเรียนปฏิบัติต่อกลุ่มในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมา อาจเป็นพฤติกรรมในการทำงาน การเล่น หรือพฤติกรรมใดๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันในครอบครัวก็ได้

ในกรณีนี้ครูจะสามารถติดตามตรวจสอบพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงจากที่บันทึกได้ เพื่อหาทางสนับสนุนพฤติกรรมที่ถูกต้องและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องต่อไป

อะไรเป็นอะไร

1 	2 	3 	4
5 	6 	7 	8
ภาพที่สนับสนุนการทำงานเป็นทีม ภาพหมายเลข.....		ภาพที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานเป็นทีม ภาพหมายเลข.....	

บทบาทหน้าที่
ของสมาชิกใน
การทำงานเป็นทีม

นอกจากจะต้องให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการทำงานกลุ่มแล้ว อาจารย์จะต้องฝึกให้นักเรียนรู้จักการแสดงบทบาทหน้าที่ของตนในการทำงานเป็นทีมด้วย

แล้วบทบาทหน้าที่ในการทำงานเป็นทีมของสมาชิกแต่ละคนมีอะไรบ้างครับ

บทบาทหน้าที่ที่สำคัญได้แก่ การเป็น...

- ผู้ประสานงานในการทำงานกลุ่ม
- ผู้รักษาและควบคุมเวลาในการทำงาน
- ผู้บันทึกสรุปมติของกลุ่ม
- ผู้คอยกระตุ้นและติดตามงาน
- ผู้สนับสนุนให้กำลังใจชมเชยต่อกัน
- ผู้ป้อนข้อมูลให้แก่เพื่อนสมาชิก
- ผู้อธิบายความคิดให้เพื่อนเข้าใจตรงกัน
- ผู้ประนีประนอมความขัดแย้ง

อ้อ! แล้วการเป็นผู้ตรวจสอบงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้คอยอำนวยความสะดวกแก่กลุ่ม ผู้ชี้แนะเพื่อนสมาชิกให้เกิดความคิดหลากหลาย ผู้ตักเตือนเพื่อนไม่ให้ส่งเสียงดัง เหล่านี้จะถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของสมาชิกที่จำเป็นสำหรับการทำงานเป็นทีมใหม่

ใช่ค่ะ อาจารย์จะต้องให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่เหล่านี้และสามารถแสดงออกได้ด้วย ไม่ใช่มุ่งแต่เพียงผลงานของกลุ่มอย่างเดียว อย่างที่เราปฏิบัติกันอยู่

ถ้าอย่างนั้น เราจะมีวิธีการฝึกให้นักเรียนตระหนักและเกิดทักษะในการแสดงบทบาทเหล่านี้ได้อย่างไร

อย่าเพิ่งใจร้อนค่ะ ก่อนอื่นจะต้องระลึกเสมอว่าการจะพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะเหล่านี้จะต้องค่อยเป็นค่อยไป เลือกฝึกทีละบทบาท โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของนักเรียนแต่ละชั้นเรียน หรือเลือกบทบาทที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับการทำงานนั้นให้ประสบผลสำเร็จ

อาจจะเลือกบทบาทที่เห็นว่านักเรียน
ส่วนใหญ่ในชั้นมีปัญหาอยู่ก็ได้ใช่ไหม

ใช่แล้ว อาจารย์นำบทบาทหน้าที่เหล่านี้มาเขียนแล้ว
ติดไว้ในห้องเรียนก็ได้ บางครั้งอาจจะนำมาฝึกทีละ
2-3 บทบาทหรือมากกว่านั้น ตามจำนวนสมาชิกในกลุ่ม
เมื่อนักเรียนมีทักษะในบทบาทหน้าที่เหล่านี้แล้ว ก็เพิ่ม
บทบาทหน้าที่ใหม่ไปเรื่อยๆ ทำอย่างนี้ก็ได้

ไม่ทราบว่าจะยกตัวอย่างวิธีการฝึกนักเรียน
ให้ได้หรือไม่

ได้ซิ ลองดูจากตัวอย่างกิจกรรม “วจีชี้นำ” ต่อไปนี้

กิจกรรม “วจีชี้นำ”

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนสามารถเลือกใช้คำที่เกิดผลดีต่อการทำงานเป็นทีมได้

กิจกรรม 1. แจกเอกสารกิจกรรม “วจีชี้นำ” ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด

2. ให้นักเรียนทำกิจกรรมตามคำสั่งในเอกสารเป็นรายบุคคลโดยใช้เวลา 10 นาที

3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม และช่วยกันตอบคำถามจากเอกสารกิจกรรม วจีชี้นำ โดยสมาชิกทุกคนจะต้องเห็นด้วยในการตัดสินใจเลือกคำตอบนั้น

4. เสนอคำตอบ พร้อมเหตุผล

4.1 แนวความคิดในข้อที่ควรเลือก (✓) มีดังนี้

- ข้อ 1 เป็นการชมเชยให้กำลังใจ
- ข้อ 3 ติดตามงาน พร้อมช่วยเหลือ
- ข้อ 4 มีการตรวจสอบ ทบทวนวัตถุประสงค์
- ข้อ 5 ยอมรับฟังความคิดเห็น
- ข้อ 6 มีความจริงใจต่อกัน
- ข้อ 9 ยินดีเต็มใจ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือ
- ข้อ 10 มีการชมเชย ประนีประนอม
- ข้อ 15 มีการชี้แนะให้เกิดความคิดหลากหลาย
- ข้อ 16 มีความยินดีเต็มใจให้ความร่วมมือ
- ข้อ 17 มีการประนีประนอมความขัดแย้ง
- ข้อ 19 มีการรักษาและควบคุมเวลา
- ข้อ 20 ไว้วางใจ เชื่อใจ ให้เกียรติกัน

4.2 แนวความคิดในข้อที่ไม่ควรเลือก (X) มีดังนี้

- ข้อ 2 ไม่รู้จักคุณค่าการใช้เวลา
- ข้อ 7 ไม่มีความยินดีในการทำงาน
- ข้อ 8 ไม่ให้เกียรติผู้อื่น ไม่ยอมรับความคิดเห็น
- ข้อ 11 วิจารณ์บุคคล ไม่วิจารณ์หลักการความคิด
- ข้อ 12 เห็นแก่ตัว ขาดความร่วมมือ
- ข้อ 13 ไม่ให้เกียรติ ไม่ยอมรับผู้อื่น ไม่ช่วยเหลือกัน
- ข้อ 14 ใจแคบ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
- ข้อ 18 ใจแคบ ขาดความไว้วางใจต่อกัน

5. มอบรางวัลให้แก่กลุ่มที่ได้รับคะแนนสูงสุด

6. มอบหมายให้แต่ละกลุ่ม เขียนบทละครจากแนวความคิดที่ปรากฏในเอกสาร เพื่อเตรียมแสดงบทบาทสมมติหน้าชั้นเรียนตามบทที่เขียนขึ้น

7. ให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติหน้าชั้นเรียน และสรุปความสำคัญของการ รู้จักเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกัน

เอกสาร กิจกรรมวชิรชี้นำ

คำพูดในการทำงานเป็นทีมอาจมีทั้งคำพูดที่เป็นผลดีและผลเสียต่อความสำเร็จในการทำงาน

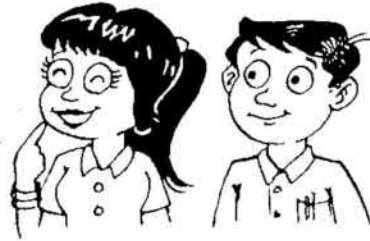
จงเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ควรเลือก และ ✕ หน้าข้อที่ไม่ควรเลือก

1. เหตุผลที่คุณเสนอน่าสนใจทีเดียว
2. ยังมีเวลาอีกมาก รีบร้อนทำไม ทั้งไว่ก่อน ไปดูหนังสือรอบกันดีไหม
3. งานของคุณไปถึงไหนแล้ว มีอะไรให้ผม (ดิฉัน) ช่วยไหม
4. ลองดูซิว่า คำสั่งให้พวกเราทำอะไรกันบ้าง
5. ขอบคุณ ที่ช่วยเตือนผม (ดิฉัน)
6. ขอโทษ ที่ทำให้งานไม่เป็นไปตามเป้าหมายของกลุ่ม
7. มีประโยชน์อะไรกัน เสียเวลามาทบทวนโจทย์ นำเป็จริง ๆ งานก็ช้า
8. ความคิดเห็นของคุณไม่เห็นจะเข้าท่าสักเรื่อง
9. คุณจะให้หาข้อมูลเพิ่มเติมอีกไหม
10. ข้อเสนอของคุณ ถ้าหาหลักฐานข้อมูลมาประกอบจะดีทีเดียว
11. เขาชี้แจงจะตายไป อึดอัดยืดเยียดคงไม่ช่วยงานของกลุ่มแน่
12. อย่าเสียเวลาเลย ให้หัวหน้าไปคิดมาดีกว่า ประหยัดเวลาดี
13. เขาเรียนอ่อนมาก พอมาอยู่กลุ่มเราทำให้คะแนนกลุ่มเสียเลย
14. ทุกคนเขาคิดอย่างนี้กัน คุณไม่น่าจะแสดงความคิดเห็นที่ต่างออกไป
15. เราจะลองไปถามบรรณารักษ์ดูดีไหมว่าเรื่องนี้จะไปค้นคว้าจากที่ไหน
16. มีอะไรจะให้ช่วยกับพวกเราได้เลย
17. ความคิดของคุณกับเขาไม่ต่างกันหรอก ลองดูใหม่ซิแล้วคุณจะเข้าใจ
18. คุณอย่าไปเชื่อเขา เขาไม่เคยพูดอะไรเป็นเรื่องเป็นราวเลย
19. ผม (ดิฉัน) คิดว่าควรจะพักสักครู่ เพราะเราถกเถียงกันนานเกินไปแล้ว
20. น่าจะฟังความคิดเห็นของเขาบ้างแม้เขาจะไม่เคยมีประสบการณ์

ยังมีอีก อาจารย์จะลองนำกิจกรรมใครผิดใครถูก ไปฝึกใช้ดูไหม
กิจกรรมนี้จะช่วยให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารข้อมูล
และการรู้จักจัดบันทึก ซึ่งก็ทำได้ไม่ยากเลย

นักเรียนยังคงอยู่กับกลุ่มใช่ไหม

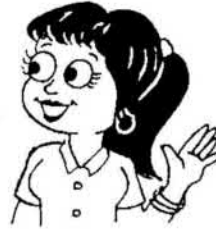

อ้อ! คงจะต้องกำหนดให้เป็นกลุ่มเหมือนเดิม
แต่อาจจะจัดที่นั่งเรียงแถวตอนดังภาพพร้อมทั้งทำ
กิจกรรมดังนี้

กลุ่มที่ 1	2	3	4	5	6
1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8

แจกเอกสารข้อความให้นักเรียนคนที่ 1 ของแต่ละกลุ่ม (เลือกเนื้อเรื่องและความยาวของ
ข้อความให้เหมาะกับนักเรียนแต่ละชั้น) เมื่อคนที่ 1 อ่านเสร็จแล้ว อาจารย์ก็เก็บเอกสารของทุก
กลุ่มแล้วให้คนที่ 1 ของทุกกลุ่มกระซิบข้อความที่ได้อ่านแก่คนที่ 2 ต่อจากนั้นคนที่ 2 ก็กระซิบกับ
คนที่ 3 คนที่ 3 กระซิบกับคนที่ 4 ตามลำดับจนถึงคนที่ 8 แล้วให้คนที่ 8 ของแต่ละกลุ่มออกมา
เขียนข้อความที่ได้ยินจากคนที่ 7 บนกระดานดำ

เอ! ข้อความคงจะเปลี่ยนแปลง ตกหล่น
หรือผิดจากเดิมแน่ๆ เลย

แน่นอน ตรงนี้อาจารย์จะต้องเฉลยข้อความจากเอกสารที่คนที่ 1 อ่าน
โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบข้อความของกลุ่มตนกับข้อความเดิม
ว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร แล้วช่วยกันวิเคราะห์หาสาเหตุ
ซึ่งถึงตอนนี้นักเรียนคงจะตอบได้ว่า เนื่องจากนักเรียนมีความจำจำกัด
ดังนั้นการอ่าน หรือฟังแล้วไม่ได้จดบันทึกก็จะทำให้ข้อความที่ออกมาผิดเพี้ยน
เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หรือแม้กระทั่งวิธีการที่เพื่อนสมาชิก
ต่างคนต่างกระซิบ ไม่สามารถอธิบาย ชักถามหรือสื่อสารกันให้เข้าใจ
ก็ทำให้การฟังผิดไปได้

สรุปว่าในการทำงานเป็นทีม สมาชิกควรมีทักษะ
ในการแสดงบทบาทหน้าที่ที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จ
ต่อการทำงานเป็นทีม

กิจกรรมต่อไปนี่ชื่อว่า **เลือกใครดี** มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักบทบาทที่ดีของสมาชิกในการทำงานเป็นทีมอีกหลายบทบาท เช่น การเป็นผู้คอยกระตุ้นติดตามงาน การรู้จักอำนวยความสะดวกแก่กลุ่ม การมีผู้ประสานงานจัดการในกลุ่ม เป็นต้น

คงคล้ายกับกิจกรรมวชิรชี้นำใช่ไหม?

ไม่เหมือนทีเดียว กิจกรรมนี้นักเรียนต้องพิจารณาบทบาท มิใช่พิจารณาคำพูด ฉะนั้นอาจารย์ก็อาจจะลองเริ่มกิจกรรมได้เลย โดยอาจารย์แจกเอกสาร **เลือกใครดี** ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกบทบาทของตนในแต่ละสถานการณ์ที่กำหนด ถ้าเลือกบทบาทใดให้เขียนสัญลักษณ์ ☺ ถ้าไม่เลือกให้เขียน ☹ ทั้งนี้ขอให้เป็นการความคิดเห็นของทั้งกลุ่มนะ และอาจารย์จะต้องคอยสังเกตการทำงานของกลุ่มด้วย

สมมติว่านักเรียนทำสำเร็จแล้วจะให้ทำอะไรต่อไปคะ

ก็ให้นักเรียนลองตรวจเฉลยคำตอบจากเอกสารกันเอง จากนั้นก็ต้องมอบหมายให้แต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปถึงบทบาทสำคัญที่ปรากฏในเอกสาร ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการทำงานเป็นทีม และให้กลุ่มช่วยกันเขียนคำขวัญ บทร้อยกรอง เพื่อปิดประกาศในชั้นเรียน เป็นข้อเตือนใจในการทำงานเป็นทีมก็ได้ ดังตัวอย่างเช่น

ประสานงานประสานใจให้แก่กัน	ผลนั้นพรั่งพร้อมสำเร็จดังที่หวัง
จดบันทึก ติดตามงาน คือพลัง	ส่งผลยังเป้าหมายไม่อายใคร
รู้จักช่วยอำนวยความสะดวกกลุ่ม	ความทุกข์ร่วมมลายสิ้นสงสัย
บทบาททั้งสี่จำให้ขึ้นใจ	นำไปใช้กลุ่มนั้นพรั่งพร้อมเจริญ

นี่ก็เป็นตัวอย่างที่ฝึกไม่ยากอีกตัวอย่าง ทดลองนำไปใช้ดูนะคะ
อาจารย์อย่าลืมย้ำให้เห็นความสำคัญของแต่ละบทบาทโดยเฉพาะ
ในกรณีที่นักเรียนยังสรุปประเด็นไม่ได้

เอกสาร กิจกรรมเลือกใครดี

1. เมื่อมีการประชุมกลุ่ม จารุณีจะเป็นผู้จัดบันทึกการประชุมเสมอ
2. สายชลจะไม่ค่อยทำอะไรให้กลุ่มเพราะถือว่าตนไม่ได้เป็นหัวหน้ากลุ่ม
3. ระพีจะอาสานำอุปกรณ์ วัสดุที่ใช้ในการทำงานกลุ่มมาให้โดยสม่ำเสมอ
4. รณกรจะคอยเตือนเพื่อนให้รีบลงมือทำงาน
5. แม้จะเป็นหัวหน้ากลุ่ม แต่สมชายก็คิดว่าไม่ควรจะไปว่าเพื่อน ๆ เพราะใครจะทำอะไรก็ได้เป็นเสรีภาพของเขา
6. เมื่อมีการขัดแย้งเกิดขึ้นในกลุ่ม อาซวีจะเป็นผู้เตือนทุกคนไม่ให้วิวาท ค่อย ๆ คิด ทบทวนปัญหากันใหม่
7. มณฑิราจะรู้สึกรำคาญเมื่อมีสมาชิกบางคนแสดงความคิดเห็นที่ต่างไปจากกลุ่ม
8. เดชารู้สึกเบื่อกับการที่ต้องมีผู้คอยจัดบันทึกการประชุมเพราะทำให้ต้องเสียเวลาในการทำงานไปเปล่า
9. เพื่อน ๆ มักจะใช้ให้กรรณิกัรหยิบอุปกรณ์บ่อย ๆ เธอจึงลุกขึ้นเปลี่ยนที่นั่งให้ไกลจากอุปกรณ์เพราะคิดว่าควรจะให้คนอื่นได้ทำแทนบ้าง
10. อรุณีเป็นผู้ที่รวบรวมสรุปความคิดของเพื่อน ๆ มาเสนอต่อกลุ่มให้เข้าใจตรงกัน ได้อย่างดี

10. ☹️

9. ☹️

8. ☹️

7. ☹️

6. ☹️

5. ☹️

4. ☹️

3. ☹️

2. ☹️

1. ☹️

๒๕๕๑

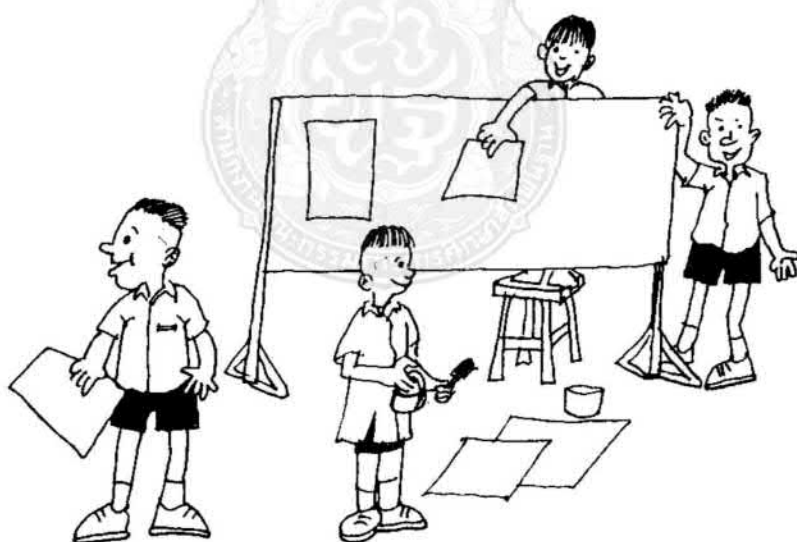
อ่านมาถึงตรงนี้

อาจารย์ก็คงได้เห็นตัวอย่างกิจกรรมที่จะฝึกให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจถึงบทบาทของการเป็นสมาชิกที่จะช่วยให้การทำงานเป็นทีมประสบความสำเร็จหลายตัวอย่างแล้ว หวังว่าอาจารย์คงจะนำไปใช้ฝึกและพัฒนา นักเรียนของอาจารย์ได้หลายบทบาททีเดียว นอกจากนี้อาจารย์ก็คงจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบทบาทอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึงในตัวอย่าง คงไม่ยากเกินไปใช่ไหมคะ

ถ้าหากอาจารย์อ่านในตอนต่อไป อาจารย์คงจะเห็นแนวทางในการประเมินผลเพื่อติดตามผลการฝึกการทำงานเป็นทีมของอาจารย์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ลองติดตามอ่านดูนะคะ

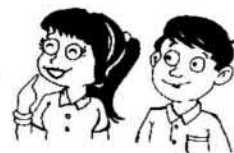
การจัดนักเรียน เข้ากลุ่ม

ยังมีอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญ
เช่นกัน นั่นคือการแบ่งกลุ่ม

จริงด้วยซิ
แบ่งอย่างไรดีล่ะ

โดยทั่วไป การแบ่งกลุ่มต้องคำนึงถึง
ขนาดของกลุ่ม และลักษณะการจัดสมาชิกภายในกลุ่ม

การกำหนดขนาดของกลุ่มไม่ใช่เรื่องยุ่งยาก ขึ้นอยู่กับ
กิจกรรมที่ให้กลุ่มทำ แต่การจัดสมาชิกให้รวมกลุ่มกัน
อย่างเหมาะสมนั้น อาจารย์มีข้อแนะนำอย่างไรบ้างไหม

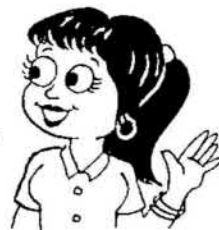

อาจารย์ส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการแบ่งกลุ่มที่ไม่ต้องสนใจ
ความสามารถของนักเรียนนิยมแบ่งกลุ่มกันง่ายๆ เช่น
ถ้าแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่มก็ให้นับเลข 1, 2, 3, 4
ผู้ที่นับเลขเหมือนกันก็อยู่กลุ่มเดียวกัน หรือให้จับฉลาก
เลือกผลไม้ หรือรวมกลุ่มคนที่เกิดวันเดียวกัน เป็นต้น
แต่การทำงานเป็นทีมต้องใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มที่ละ
ความสามารถของนักเรียน ครูต้องวิเคราะห์ว่ากิจกรรมกลุ่ม
นั้นต้องการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและการแสดง
บทบาทหน้าที่ในเรื่องใดบ้าง

การแบ่งกลุ่มโดยความสามารถของนักเรียน
ก็ไม่ใช่เรื่องยากอีก เพราะครูเองก็รู้จักนักเรียน
ทุกคนดีอยู่แล้ว ครูอาจจะกระจายนักเรียนที่
เรียนเก่ง ปานกลาง และเรียนอ่อน ให้อยู่
ในทุกกลุ่มได้

แต่ครูบางคนก็ยังไม่รู้จักนักเรียนนะ เพราะ
ยังไม่เคยสอนนักเรียนห้องนี้ คงแบ่งกลุ่มอย่างนี้ไม่ได้

ถ้าเช่นนั้นก็ใช้ผลการเรียนของนักเรียน
เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มในตอนเริ่มต้นก่อนก็ได้

ลองขยายความให้เข้าใจชัดเจนอีกนิดได้ไหม

ได้แน่นอน ดูตัวอย่างนะ

ตัวอย่างการแบ่งกลุ่ม สมมติว่าในห้องเรียนมีนักเรียน 30 คน ต้องการแบ่งนักเรียนเป็น 6
กลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 5 คน ให้เรียงลำดับรายชื่อนักเรียนจากคนที่มีผลการเรียนได้คะแนนสูงสุดถึง
คนที่ได้คะแนนต่ำสุด (ดูคะแนนจากวิชาหลักวิชาใดก็ได้) แล้วจัดเข้ากลุ่มตามตัวอย่างต่อไปนี้

การจัดกลุ่มที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีม

รายชื่อนักเรียน เรียงลำดับ จากคะแนนสูงสุดถึงต่ำสุด	ระดับความสามารถ	จัดนักเรียนเข้ากลุ่ม ตามชื่อกลุ่มที่กำหนด
1. เอกพจน์ 2. ยอดรัก 3. สุนารี 4. ยอด 5. เพชร 6. ปัทมา	กลุ่มเก่ง	กลุ่ม ลำไย กลุ่ม ลินจี กลุ่ม ลองกอง กลุ่ม ส้มโอ กลุ่ม ทุเรียน กลุ่ม ชมพู
7. อรอนงค์ 8. จินตหรา 9. สันติสุข 10. มานพ 11. เทพี 12. สารนันท์	กลุ่มค่อนข้างเก่ง	กลุ่ม ชมพู กลุ่ม ทุเรียน กลุ่ม ส้มโอ กลุ่ม ลองกอง กลุ่ม ลินจี กลุ่ม ลำไย
13. นงลักษณ์ 14. อภิชาติ 15. กฤษ 16. เกร็ดแก้ว 17. ณหทัย 18. จงเพชร	กลุ่มปานกลาง	กลุ่ม ลำไย กลุ่ม ลินจี กลุ่ม ลองกอง กลุ่ม ส้มโอ กลุ่ม ทุเรียน กลุ่ม ชมพู

รายชื่อนักเรียน เรียงลำดับ จากคะแนนสูงสุดถึงต่ำสุด	ระดับความสามารถ	จัดนักเรียนเข้ากลุ่ม ตามชื่อกลุ่มที่กำหนด
19. อรุณศรี 20. ลักษมี 21. อุดร 22. อัสนี 23. เทวา 24. เพ็ญนภา	กลุ่มค่อนข้างอ่อน	กลุ่ม ลำไย กลุ่ม ลินจี กลุ่ม ลองกอง กลุ่ม ส้มโอ กลุ่ม ทุเรียน กลุ่ม ชมพู
25. มะลิวัลย์ 26. ประหยัด 27. จอมใจ 28. พิชิต 29. สมลักษณ์ 30. สมศรี	กลุ่มอ่อน	กลุ่ม ชมพู กลุ่ม ทุเรียน กลุ่ม ส้มโอ กลุ่ม ลองกอง กลุ่ม ลินจี กลุ่ม ลำไย

จากตัวอย่างข้างต้น อาจารย์จัดนักเรียนได้กลุ่มใหม่ดังนี้

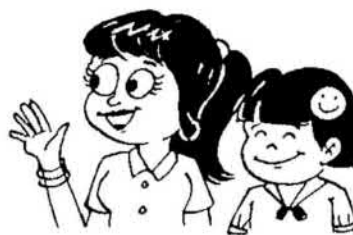
- จัดนักเรียนคนที่ 1-6 เข้ากลุ่มลำไย ลิ่นจี ลองกอง ส้มโอ
ทุเรียน ชมพู ตามลำดับ
- จัดนักเรียนคนที่ 30 ไปถึงคนที่ 25 เข้ากลุ่มลำไย ลิ่นจี ลองกอง
ส้มโอ ทุเรียน ชมพู ตามลำดับ
- จัดนักเรียนคนที่ 7-12 เข้ากลุ่ม ชมพู ทุเรียน ส้มโอ ลองกอง
ลิ่นจี ตามลำดับ
- จัดนักเรียนคนที่ 24 ไปถึงคนที่ 19 เข้ากลุ่ม ชมพู ทุเรียน
ส้มโอ ลองกอง ลิ่นจี ตามลำดับ
- จัดนักเรียนคนที่ 13-18 เข้ากลุ่ม ลำไย ลิ่นจี ลองกอง
ส้มโอ ทุเรียน ชมพู ตามลำดับ

จะพบว่ากลุ่มลำไย ประกอบด้วยนักเรียนคนที่ 1, 12, 13, 19 และ 30
รวม 5 คน ซึ่งได้แก่ เอกพจน์ สารนันท์ นงลักษณ์ อรุณศรี และสมศรี
ลักษณะของกลุ่มจะมีนักเรียนที่ความสามารถกันทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง
ค่อนข้างเก่ง ปานกลาง ค่อนข้างอ่อน และอ่อน ดังนี้ เป็นต้น

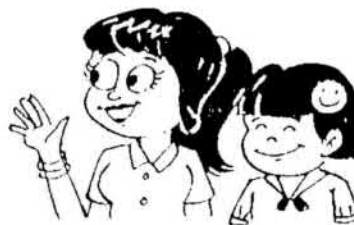
อาจารย์จะเห็นว่า แต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนเรียนเก่ง
เรียนปานกลาง และเรียนอ่อนอยู่ร่วมกัน

แต่วิธีที่เสนอมานี้ เราอาจ
จะพบปัญหว่านักเรียนบางคน
ไม่ถูกกัน เข้ากันไม่ได้
ก็จะทำให้การทำงานเป็นทีม
ล้มเหลวได้นะ

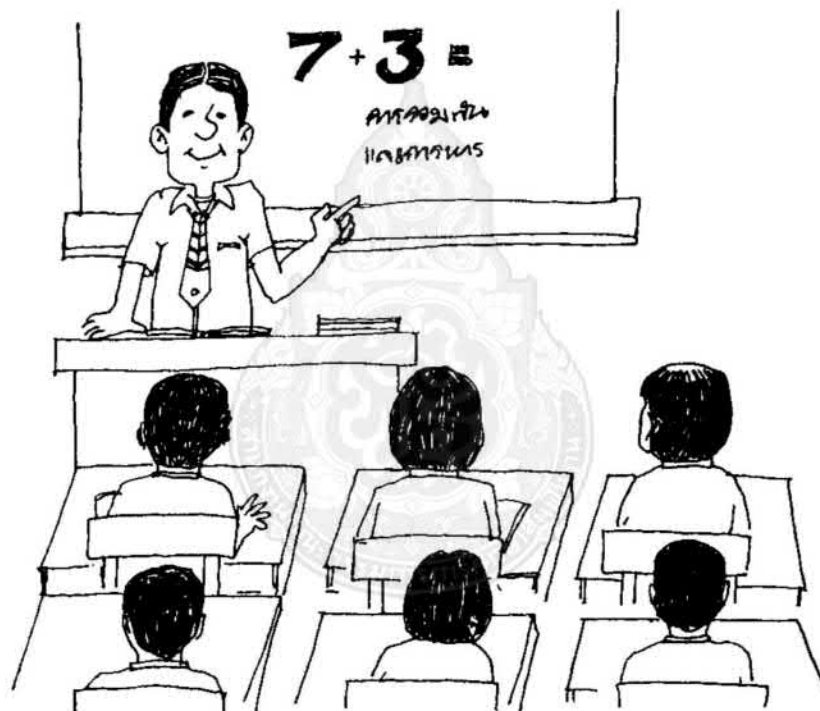

ใช่แล้ว ดังนั้น ถ้ามีปัญหาอย่าง
ที่อาจารย์ว่า หรือจัดแล้วนักเรียนเกาะ
กลุ่มเพศเดียวกัน หรือในการทำงาน
ต้องการผู้ที่มีความสามารถเฉพาะอย่างด้วย
เช่น แต่งคำประพันธ์ได้ วาดรูปได้ อาจารย์
ก็อาจต้องสับเปลี่ยน โยกย้าย นักเรียน
บางคนให้เหมาะสมด้วย

แหม! เข้าใจเห็นภาพ
ชัดเจนดีทีเดียว

การจัดห้องเรียน

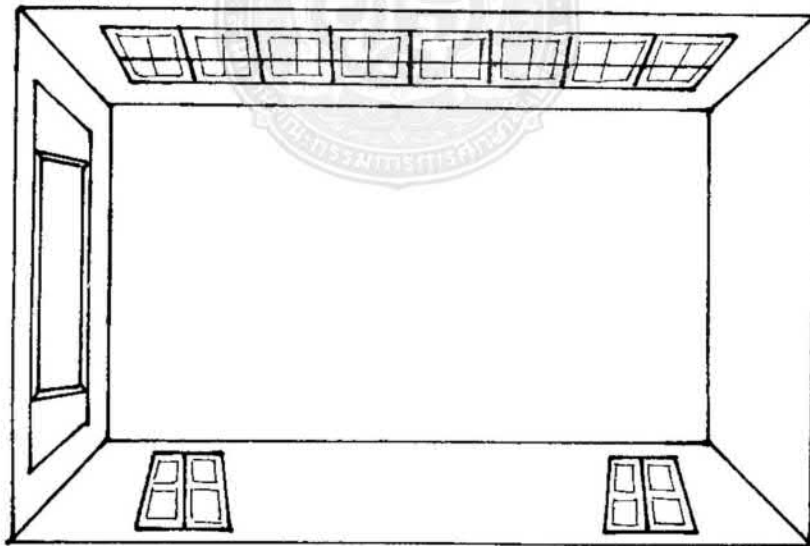

เรื่องของห้องเรียน ก็สำคัญเช่นกัน
ห้องเรียนมีส่วนช่วยสร้างบรรยากาศ
และเอื้ออำนวยให้นักเรียน
ทำงานกันเป็นทีมได้อย่างมีผลดี

แล้วเราควรจัดห้องเรียน
และโต๊ะเรียนอย่างไรดี

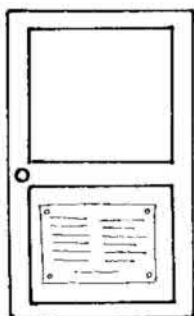

ภายในห้องเรียนของเรา สามารถสร้าง
บรรยากาศของการทำงานเป็นทีมได้ทุกส่วน
เลย อาจารย์ดูภาพข้างล่างนี้สิ

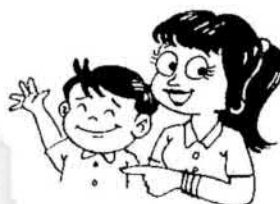
ที่ประตูหน้าห้องเรียน อาจติดคำประพันธ์เตือนใจเรื่อง
การทำงานเป็นทีม อาจารย์นำตัวอย่างที่เสนอนี้ไปใช้ได้เลยนะคะ

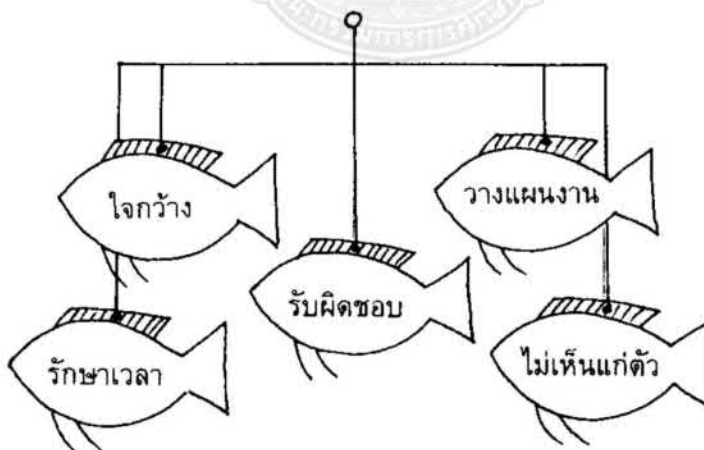
การทำงานเป็นทีม

ตั้งใจทำงานร่วมกัน	ร่วมคิดสร้างสรรค์
วางแผนงานให้รัดกุม	ไม่คุยขณะประชุม
ให้เกียรติยอมรับเพื่อนในกลุ่ม	มุ่งสามัคคี
ควบคุมตนเองได้ดี	
ดิ้นช่วยเพื่อนทุกที	
งานนี้สำเร็จแน่นอน	

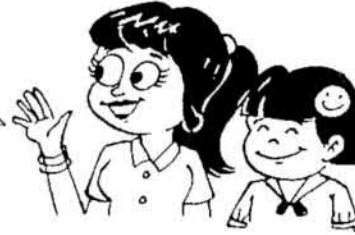
ที่เพดาน ประตู หน้าต่าง
ก็น่าจะสร้างบรรยากาศได้ใช้ไหม

ใช้แล้ว ทำเป็นโมบายเขียนพฤติกรรมของผู้ทำงานเป็นทีม
ห้อยลงมาก็ดี จะเป็นโมบายรูปอะไรก็ได้ อย่างเช่นตัวอย่างนี้

ที่ผาผนังห้องเรียนเราอาจติดคำขวัญสั้นๆ
ได้ไหมคะ

ดีทีเดียว จะให้นักเรียนช่วยกันแต่งคำขวัญก็ได้นะ หรือ
ลองนำตัวอย่างนี้ไปใช้ติดเป็นป้ายนิเทศหน้าห้องหรือหลังห้องก็ได้

คำขวัญ “การทำงานเป็นทีม”

รู้จักประนีประนอม
ไม่เห็นแต่ส่วนตน

รู้จักยอมมีเหตุผล
งานเลิศล้ำคนชมเชย

เต็มใจช่วยเหลือ
ระดมสมองมีส่วนร่วม

ทำเพื่อส่วนรวม
สำรวมขณะประชุม

เราไม่ส่งเสียงดัง
เราตรงเวลาไม่แซ่เขื่อน

เราตั้งใจฟังความเห็นเพื่อน
เพื่อนช่วยเพื่อนงานก้าวไกล

ผมนี่ก็ออกแล้ว เราอาจให้นักเรียน
มีส่วนร่วมในการทำป้ายนิเทศก็ได้

ดีมากเลย อย่างเช่นให้นักเรียน
จัดทำป้ายนิเทศ ดังตัวอย่างนี้

เราต้อง

เต็มใจ	-----	ที่จะช่วยเหลือกัน
ข่มใจ	-----	ไม่ชวนเพื่อนคุย
สนใจ	-----	เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็น
ให้กำลังใจ	-----	เมื่อเพื่อนท้อถอย
ภูมิใจ	-----	เมื่องานสำเร็จ
ขบใจและ	-----	เมื่อเพื่อนวิจารณ์
ปรับปรุง		เราอย่างมีเหตุผล

ส่วนที่มุมหน้าห้องหรือหลังห้อง อาจจัดเป็นที่แสดงผลงานของนักเรียน
ทำเป็นมุมหนังสือมีหนังสือให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าขณะทำงานเป็นทีม หรือ
ใช้เวลารว่างให้เป็นประโยชน์ก็ได้

การจัดสภาพห้องเรียนเช่นนี้ ไม่มีหลักตายตัว ครูควรดัดแปลงให้เหมาะสม
กับสภาพของโรงเรียนและนักเรียน เช่น ที่บ้านนิเทศ ครูอาจใช้เป็นที่แสดงผลการ
ทำงานเป็นทีมได้ เช่น ติดรายชื่อนักเรียนหรือกลุ่มนักเรียนที่ได้รับรางวัล ติดสำเนา
จดหมายข่าวชมเชยนักเรียนที่ทำงานเป็นทีมและประสบความสำเร็จที่โรงเรียน
แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ หรือนำหนังสือพิมพ์โรงเรียนฉบับที่ลงข่าวชมเชยนักเรียน
มาติดก็ได้ ส่วนเรื่องของการให้รางวัลนักเรียน จะได้กล่าวถึงต่อไป

เมื่อบรรยากาศห้องเรียนเป็นเช่นนี้ เราควรจะมีจัดโต๊ะเรียนอย่างไรดีคะ

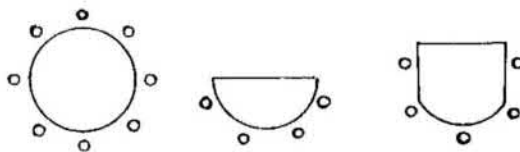

เราต้องจัดโต๊ะเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4-8 คน ให้ทุกคนในกลุ่ม
หันหน้าเข้าหากัน เพื่อช่วยกันทำงานจะได้ช่วยเหลือกันเต็มที่

อย่างนั้น โต๊ะเรียนก็ต้องจัดเป็นหลายแบบซิคะ

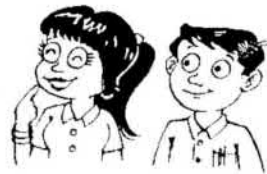

ค่ะ ลองดูตัวอย่างต่อไปนี้ซิคะ
อาจจะจัดเป็นวงกลม ครึ่งวงกลม หรือรูปตัวยูก็ได้

แต่ละกลุ่มควรห่างกันพอที่ครูจะเดินดูรอบๆ กลุ่มได้ทั่วถึง

จัดโต๊ะเรียนเป็นรูปตัว T ได้ไหมคะ

คงไม่สะดวกนัก จัดเป็นรูปตัวทีนั้นกินเนื้อที่มาก
และไม่สะดวกในการที่ครูจะเดินดูรอบๆ

นอกจากจัดบรรยากาศห้องเรียนและโต๊ะเรียนให้เหมาะกับการทำงาน
เป็นทีมแล้ว ครูต้องไม่ลืมจัดสภาพห้องเรียนให้ถูกสุขลักษณะ สะอาด มีอากาศ
ถ่ายเทได้ดี มีแสงสว่างพอดี มีที่เก็บอุปกรณ์การเรียนการสอน ที่เก็บอุปกรณ์
ทำความสะอาดห้อง โต๊ะครู ฯลฯ ในที่ที่เหมาะสมด้วย ทุกอย่างนี้จะช่วยให้
นักเรียนทำงานเป็นทีมได้ผลดีสมความมุ่งหมายอย่างแท้จริง

การจัดบรรยากาศห้องเรียนแบบนี้
เราทำเป็นปกติในการจัดการเรียน
การสอนของเราอยู่แล้ว

ดีมากเลยคะ เห็นไหมคะการสร้างบรรยากาศให้นักเรียนทำงานเป็นทีม
ไม่ใช่เรื่องยุ่งยากเลย เป็นเรื่องปกติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ของครูนั่นเอง

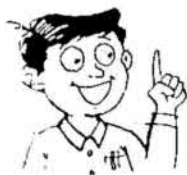
การให้คะแนนและ การประเมินผล

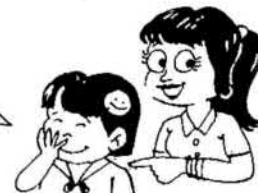
ถ้านักเรียนได้ฝึกทำงาน
เป็นทีมแล้ว จะทราบ
ได้อย่างไรว่า ผลเป็น
อย่างไรบ้าง

อาจารย์คิดว่าข้อมูล
ตรงนี้ ใครจะบอก
อาจารย์ได้บ้าง

ตัวครูที่สอนจะบอกได้นะ

หนูประเมินตัวหนู
เองได้ค่ะ

พวกเราช่วยกันประเมิน
กันและกันก็ได้

อาจารย์คิดว่าจะประเมิน
กันได้อย่างไร

ต้องมีเครื่องมือ
ประเมินใช่ไหมครับ

ใช่แล้ว ถูกต้อง

และต้องประเมิน
เฉพาะบทบาทหน้าที่
และพฤติกรรมที่
อาจารย์ได้ให้นักเรียน
ปฏิบัติด้วยนะ

นี่คือตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน
ของนักเรียน สำหรับอาจารย์ใช้โดยเฉพาะ
อาจารย์ลองนำไปใช้ได้เลย

วันที่สังเกต

ข้อแนะนำ :

1. ให้อาจารย์เลือกพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม ที่จะสังเกต ประมาณ 1-2 พฤติกรรม (ไม่ควรประเมินมากพฤติกรรม)
2. ใช้เวลาสังเกตพฤติกรรม แต่ละกลุ่มประมาณ 1 นาที
3. บันทึกการแสดงพฤติกรรมแต่ละอย่าง เป็นความถี่
4. ถ้ามีข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอื่นๆ บันทึกไว้ในช่องข้อคิดเห็น

นักเรียน	พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม		ข้อคิดเห็น
	ทุกคนอยู่ช่วยกัน จนงานกลุ่มเสร็จ	พูดจาสุภาพ ไม่วิจารณ์ตัวบุคคล	
กลุ่มที่ 1			
กลุ่มที่ 2			
กลุ่มที่ 3			
กลุ่มที่ 4			
กลุ่มที่ 5			
กลุ่มที่ 6			

นี่เป็นตัวอย่างแบบประเมินอีกตัวอย่างหนึ่ง ใช้
ประเมินบทบาทหน้าที่ของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่ม
ที่ได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่นั้นๆ

ชื่อนักเรียน.....

บทบาทหน้าที่	ปฏิบัติได้ดี	ยังต้อง ฝึกฝนอีก
- คอยดักเตือนไม่ให้เพื่อนส่งเสียงดัง - กระตุ้นให้เพื่อนมีส่วนร่วมในงาน - อธิบาย/ตอบคำถามให้เพื่อนฟัง - สรุปประเด็นของกลุ่ม - อ่านและป้อนข้อมูลให้แก่เพื่อนๆ		

สำหรับนักเรียน ถ้าจะให้พวกเขาช่วยกัน
ประเมินกันและกัน ลองใช้แบบสังเกตนี้
ก็ได้

วันที่สังเกต

คำแนะนำ :

- พฤติกรรมข้างล่างนี้ เป็นพฤติกรรมที่ครูได้แจ้งแก่นักเรียนก่อนแล้วว่าครูคาดหวังที่จะให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมเหล่านั้นระหว่างทำงานร่วมกัน
 - ให้นักเรียนเลือกมาเพียง 1 พฤติกรรม ที่นักเรียนต้องการสังเกตเพื่อน เขียนพฤติกรรมนั้นลงไป แล้วบันทึกเป็นความถี่ทุกครั้งที่เห็นเพื่อนแสดงพฤติกรรมนี้
 - ถ้านักเรียนมีข้อคิดเห็นอื่นๆ หรือมีสิ่งที่น่าสนใจจากเพื่อน ในกรณีอื่นๆ ให้เขียนลงในช่องข้อคิดเห็น
- ☐ รับฟังความคิดเห็น

☐ อธิบายให้เพื่อนเข้าใจ
- ☐ ไม่ส่งเสียงดัง

☐ อยู่ช่วยงานกับเพื่อนจนสำเร็จ
- ☐ ช่วยสรุปประเด็น

ชื่อเพื่อน	พฤติกรรมที่สังเกต	บันทึกความถี่ การสังเกต	ข้อคิดเห็น
1.			
2.			
3.			
4.			

ตัวอย่างนี้เป็นแบบสำรวจการทำงานเป็นทีม
สำหรับนักเรียน กรุณาไปใช้ได้เลย

ชื่อ.....บทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายคือ.....

ชื่อ.....บทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายคือ.....

ชื่อ.....บทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายคือ.....

ชื่อ.....บทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายคือ.....

ชื่อ.....บทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายคือ.....

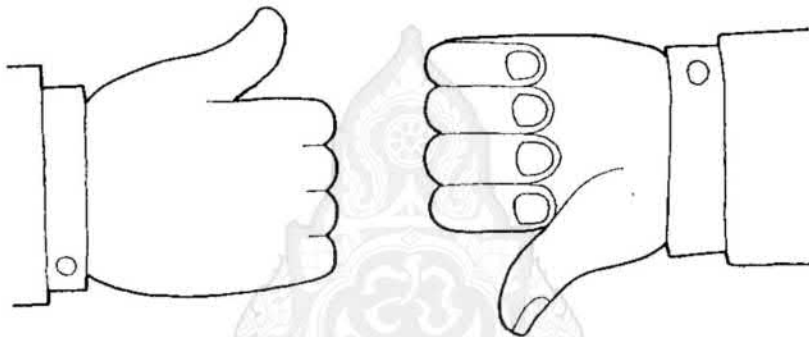
ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันประเมินกลุ่มของตน แล้ววงกลมล้อม
รอบคำว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ ในข้อ 1-3 จากนั้นเขียนตอบลงในข้อ 4-5

1. พวกเราในกลุ่มช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ใช่ ไม่ใช่
2. พวกเราได้ช่วยกันทำให้ทุกคนเข้าใจตรงกันในงานที่จะทำ ใช่ ไม่ใช่
3. พวกเรารับฟังความคิดเห็นกันและกันเป็นอย่างดี ใช่ ไม่ใช่
4. วันนี้สิ่งที่พวกเราได้ร่วมมือช่วยเหลือกันทำงานก็คือ.....
.....
5. ครั้งต่อไปถ้าต้องทำงานเป็นทีมกันอีก สิ่งที่เราควรทำให้ดีขึ้นคือ
.....

ตัวอย่างแบบประเมินข้างล่างนี้ ให้นักเรียน
ประเมินตัวของเขาเองได้

ข้าพเจ้าชื่อ.....วันที่.....
บทบาทหน้าที่และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของข้าพเจ้าในวันนี้
คือ.....

บันทึกความรู้สึกที่ได้แสดง

บันทึกความรู้สึกที่ไม่ได้แสดง

นี่เป็นอีกตัวอย่างหนึ่ง ที่อาจารย์ให้นักเรียนแต่ละคน
ประเมินตัวของเขาเองได้

ชื่อนักเรียน.....

คำแนะนำ :

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ในช่องที่เห็นว่าตนเองปฏิบัติได้ดี

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย - ในช่องที่เห็นว่ายังต้องปรับปรุงตนเอง

บทบาทหน้าที่/พฤติกรรม	ความตั้งใจ ที่จะปฏิบัติ	ความสำเร็จ
- ไม่ส่งเสียงดัง - กระตุ้นให้เพื่อนมีส่วนร่วมในการทำงาน - รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน - ถามคำถามที่เป็นประโยชน์ต่องานกลุ่ม - ให้ข้อเสนอแนะ ชี้แนะแนวทางแก่เพื่อน		

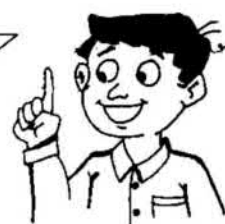
กรณีที่อาจารย์ฝึกให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ได้ช่วยเหลือกันและกัน จนงานสำเร็จ และมีการประเมินให้คะแนนนักเรียนควรจะได้โบนัสพิเศษจากการที่พวกเขาช่วยเหลือกัน ซึ่งจะเป็นแรงเสริม และจูงใจให้พวกเขาได้ช่วยเหลือกันต่อไป ดังนั้นวิธีการประเมินให้คะแนนของครู โดยการให้โบนัส อาจทำได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นักเรียน	คะแนนสอบของแต่ละคน	คะแนนโบนัส	คะแนนรวม
กลุ่มที่ 1			
กอบศักดิ์	17	15	32
ดวงเดือน	12	15	27
ขวัญตา	18	15	33
ทศพร	15	15	30
กลุ่มที่ 2			
จักรกฤษณ์	18	16	34
ปราวการ	15	16	31
สายสมร	13	16	29
กานดา	19	16	35

วิธีให้คะแนนแบบนี้ เป็นการนำคะแนนสอบของแต่ละคนภายในกลุ่ม มารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย ก็จะได้เป็นคะแนนโบนัสที่สมาชิกทุกคนได้เท่าๆ กัน

สมมติว่าผมให้นักเรียนทำงานเป็นทีมช่วยกันสร้างงานชิ้นขึ้นหนึ่ง
คะแนนกลุ่มก็จะได้เท่ากันในกลุ่ม แล้วหลังจากนั้นผมยังมีการ
ทดสอบย่อยประจำหน่วยบทเรียนนั้นอีก อย่างนี้ผมจะมีวิธีการ
ให้คะแนนที่จะส่งเสริมการทำงานเป็นทีมอย่างไรครับ

อ้อ! ได้ซี ลองดูตัวอย่างนี้

นักเรียน	คะแนนกลุ่ม (คะแนนชิ้นงาน)	คะแนนสอบ	คะแนนรวม
กลุ่มที่ 1			
กอบศักดิ์	20	17	37
ดวงเดือน	20	12	32
ขวัญดา	20	18	38
ทศพร	20	15	35
กลุ่มที่ 2			
จักรกฤษณ์	18	18	36
ปราการ	18	15	33
สายสมร	18	13	31
กานดา	18	19	37

กรณีที่อาจารย์ให้คะแนนชิ้นงานที่ช่วยกันทำขึ้น
เป็นคะแนนกลุ่มที่สมาชิกทุกคนได้เท่ากัน อาจารย์ต้องให้
แน่ใจนะว่า ทุกคนรับรู้ มีส่วนร่วม และเห็นพ้องต้องกันใน
งานชิ้นนั้นก่อนส่งอาจารย์ อาจารย์อาจให้นักเรียนเซ็นชื่อ
รับรองงานชิ้นนี้ก่อน ดังตัวอย่างนี้

พวกเราทำงานชิ้นนี้ร่วมกัน ทุกคนรับรู้และเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏในงานชิ้นนี้
แล้วเห็นพ้องต้องกันก่อนที่จะส่งอาจารย์ พวกเราทุกคนยอมรับที่จะได้คะแนนจากงานชิ้น
นี้เท่าๆ กัน

ลายเซ็นสมาชิก

.....
.....
.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ยังมีตัวอย่างการให้คะแนนที่จะส่งเสริมการทำงานร่วมกันอีก
 อาจารย์ลองดูตัวอย่างนี้ กรณีที่อาจารย์จัดกิจกรรมให้นักเรียน
 ช่วยกันเรียน เพื่อนสอนเพื่อน แล้วอาจารย์สอนนักเรียนประจำหน่วย
 ก็ใช้การประเมินดังนี้ได้

การกำหนด ช่วงคะแนนที่จะให้ โบนัสแก่นักเรียน	ชื่อนักเรียน	คะแนน สอบ ของ นักเรียน	คะแนน โบนัส	คะแนนรวม ของนักเรียน แต่ละคน
ถ้าได้	กลุ่มที่ 1			
26-30 = 5 คะแนน	กอบศักดิ์	22	3	22+3 = 25
21-25 = 4 คะแนน	ดวงเดือน	27	3	27+3 = 30
16-20 = 3 คะแนน	ขวัญตา	19	3	19+3 = 22
11-15 = 2 คะแนน	ทศพร	16	3	16+3 = 19
	กลุ่มที่ 2			
	จักรกฤษณ์	21	4	21+4 = 25
	ปราวการ	26	4	26+4 = 30
	สายสมร	22	4	22+4 = 26
	กานดา	28	4	28+4 = 32

คะแนนโบนัสที่จะให้กับนักเรียน จะดูจากคะแนนสอบ
 ของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม โดยถือเกณฑ์จากคน
 ที่ได้คะแนนต่ำสุดในกลุ่ม เช่น กลุ่มที่ 1 ทศพรได้
 คะแนนต่ำสุดคือ 16 โบนัสที่จะได้คือ 3 คะแนน ก็ให้โบนัสนี้
 แก่สมาชิกทุกคนในกลุ่มนี้คนละ 3 คะแนน เป็นต้น

ลองดูอีกตัวอย่างหนึ่งนะ

การกำหนดช่วงคะแนนที่จะให้โบนัสแก่นักเรียน	ชื่อนักเรียน	คะแนนสอบของนักเรียน	คะแนนโบนัส	คะแนนรวมของนักเรียนแต่ละคน
ถ้าได้ $20 = 6$ คะแนน $15-19 = 4$ คะแนน $10-14 = 2$ คะแนน	กลุ่มที่ 1			
	กอบศักดิ์	17	-	17
	ดวงเดือน	15	-	15
	ขวัญตา	9	-	9
	ทศพร	18	-	18
	กลุ่มที่ 2			
	จักรกฤษณ์	10	2	$10+2 = 12$
	ปราการ	12	2	$12+2 = 14$
	สายสมร	15	4	$15+4 = 19$
	กานดา	19	4	$19+4 = 23$

คะแนนโบนัสที่แต่ละคนจะได้ด้วยวิธีนี้อยู่ภายใต้เงื่อนไขว่าสมาชิกทุกคนต้องมีคะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่จะให้โบนัสในที่นี้คือ 10 คะแนน ดังนั้น กลุ่มที่ 1 ไม่ได้โบนัสเพราะมีเพื่อนคนหนึ่งได้ 9 คะแนน ต่อไปกลุ่มจะต้องช่วยเหลือกันเรียนสอนกันให้มากกว่านี้ ส่วนกลุ่มที่ 2 ทุกคนมีคะแนนตามเกณฑ์ จึงได้คะแนนโบนัสไปตามเกณฑ์ของแต่ละคน

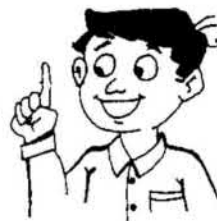
ลองดูอีกตัวอย่างหนึ่ง

นักเรียน	คะแนน ครั้งก่อน	คะแนน ครั้งนี้	คะแนนโบนัส (ไม่เกิน 10 คะแนน)	คะแนน รวม
กลุ่มที่ 1				
กอบศักดิ์	11	16	5	21
ดวงเดือน	8	20	10	30
ขวัญตา	15	10	0	10
ทศพร	14	18	4	22
กลุ่มที่ 2				
จักรกฤษณ์	17	15	0	15
ปรภากร	18	19	1	20
สายสมร	18	18	0	18
กานดา	16	18	2	20

วิธีนี้ จะนำคะแนนครั้งก่อนกับคะแนนครั้งนี้มาหักลบกัน
ค่าความแตกต่างที่ได้ จะให้เป็นโบนัสของคนนั้นเลย
แต่ให้ไม่เกิน 10 คะแนน เช่น กรณีดวงเดือน หรือถ้า
การเรียนตกต่ำลงหรือได้เท่าเดิม ก็ไม่ได้โบนัสเช่นกัน
เช่นกรณีของขวัญตา จักรกฤษณ์ และสายสมร เป็นต้น

ทุกวิธีล้วนน่าสนใจ
ทั้งนั้นเลย

การให้รางวัล เพื่อเสริมแรง

นอกจากการให้ใบสเป็นรางวัลแก่นักเรียนแล้ว
ยังมีการเสริมแรงอีกอย่างหนึ่งที่อาจารย์น่าจะนำไปใช้
เพื่อให้นักเรียนทำงานเป็นทีม นั่นคือรางวัลที่แสดง
ความสำเร็จของการทำงานกลุ่ม

จะให้อย่างไรดีคะ

เมื่ออาจารย์ให้คะแนนนักเรียนแล้ว และเห็นว่า
กลุ่มใดได้คะแนนสูง อาจารย์อาจจะให้รางวัลพิเศษ
แก่เขา เป็นเกียรติบัตรสัก 3 รางวัลก็ได้ ลองดู
ตัวอย่างที่ให้นี้ อาจารย์เอาไปดัดแปลงใช้ได้เลย

รางวัล

แห่งการร่วมมือกัน

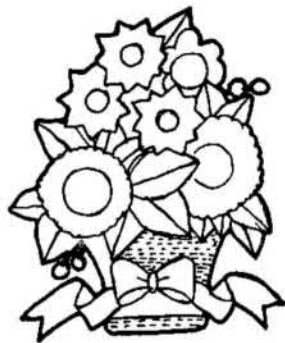
มอบแก่ทีม.....

เพื่อแสดงว่า.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สิทธิบัตรแห่งการร่วมมือกันอย่างยอดเยี่ยม

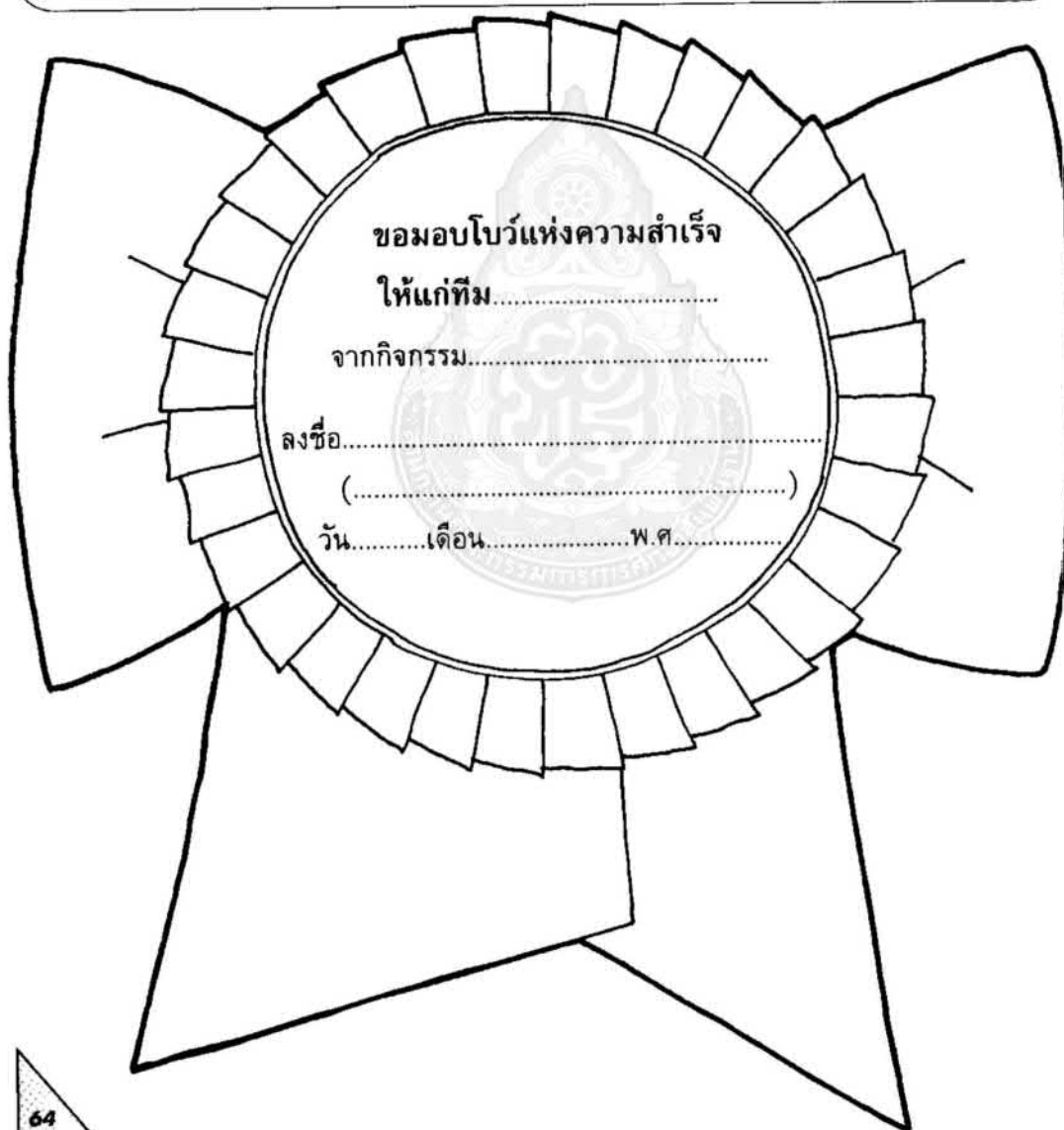
สำหรับ.....

.....

ลงชื่อ.....

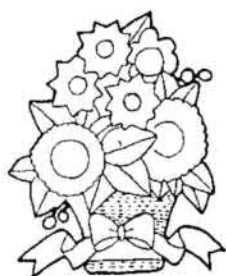
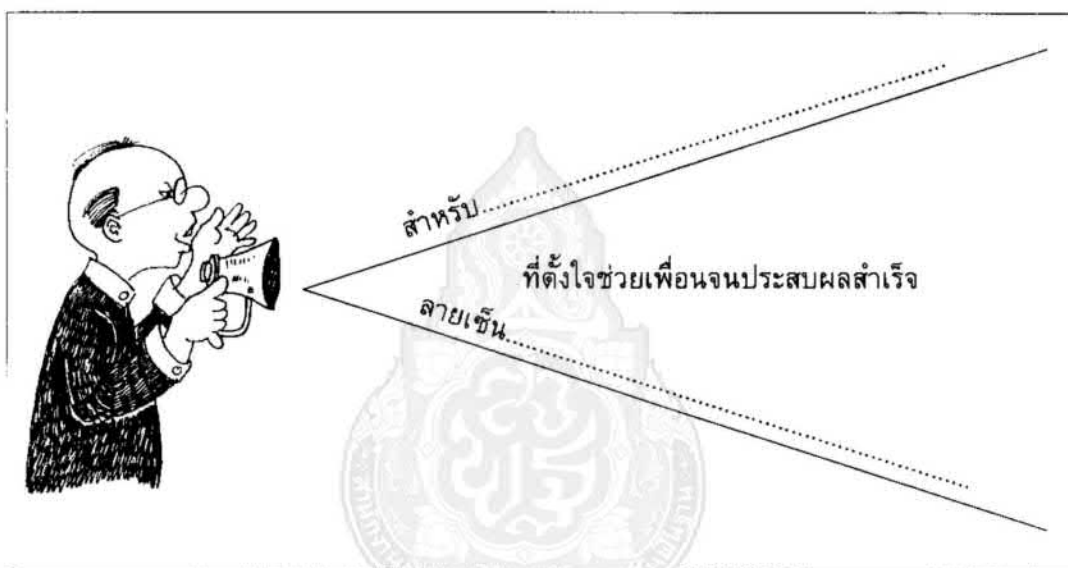
(.....)

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

การให้รางวัลเพื่อเสริมแรง อาจารย์อาจให้กับนักเรียน
ที่แสดงบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี
หรือให้นักเรียนมอบรางวัลให้กับเพื่อนที่เขาเห็นว่า
ได้ช่วยเหลือเขา เพื่อเป็นการสร้างมิตรภาพต่อกันและกัน
อย่างนี้ด้วยก็ได้ ลองดูตัวอย่างซิ

สำหรับ.....

เพื่อความภาคภูมิใจที่นักเรียน
ได้ช่วยให้เพื่อนประสบความสำเร็จ

ลายเซ็น.....

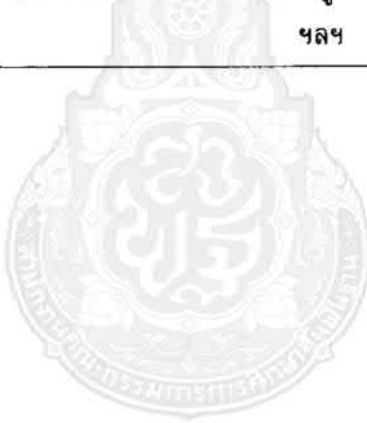

การให้รางวัลเพื่อเสริมแรง อาจารย์อาจทำในรูปอื่นก็ได้
นอกเหนือจากการมอบเกียรติบัตร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ประกาศชื่อทีมที่ช่วยกันทำงานสำเร็จอย่างยอดเยี่ยม
ลงในหนังสือพิมพ์ของโรงเรียน หรือออกวิทยุเสียง
ตามสาย (ถ้าโรงเรียนมี)
- ให้สิทธิพิเศษในการยืมหนังสือห้องสมุดได้มากขึ้น
- ทำจดหมายชมเชยแจ้งให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบ

ฯลฯ

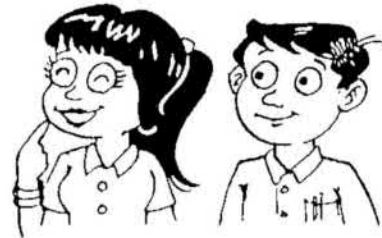

การจัดเตรียม
แผนการสอนที่
เน้นการทำงาน
เป็นทีมและ
ตัวอย่างแผน
การสอน

จากที่คุยกันมาทั้งหมดนี้ อาจารย์คงได้แนวทางการฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นทีมกันแล้ว ว่าทำอะไรบ้าง

การจะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะเตรียมการสอน ทำแผนการสอนอย่างไรคะ

ก่อนอื่น อาจารย์ต้องคิดก่อนว่า จะสอนอะไรในหน่วยหรือบทเรียนอะไร ยกตัวอย่าง อาจารย์เป็นครูสอนสังคมศึกษา สอนวิชา ส 101 ประเทศของเรา 1 อาจารย์ตั้งใจจะสอนหน่วย/บทเรียน เรื่อง “ความสัมพันธ์และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของไทย” หน่วยนี้มีกี่หัวข้อคะ

มี 4 หัวข้อคะ คือ

- 1) ทำเลที่ตั้งประเทศไทย
- 2) สภาพภูมิประเทศ
- 3) สภาพภูมิอากาศ
- 4) ทรัพยากรธรรมชาติ

เออละ อาจารย์ได้หัวข้อแล้ว ที่นี้ก็ต้องคิดว่า
เราจะให้นักเรียนเขาช่วยกันเรียน แล้วสอนกันเอง ก็ต้อง
แบ่งนักเรียนเข้ากลุ่ม ไซ้ใหม่ ดังนั้นหน่วยนี้น่าจะแบ่ง
กลุ่มละกี่คนถึงจะดี

4 คนดีไหมคะ เพราะมี 4 หัวข้อที่ต้องเรียน

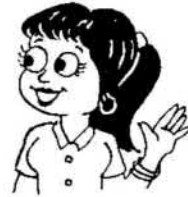

ดีค่ะ การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มควรจะคละเทศและ
ความสามารถ อย่างที่เราคุยกันไว้ในตอนต้นแล้ว
อ้อ! ถ้าอาจารย์ต้องการให้กลุ่มทำงานที่ต้องอาศัย
ความสามารถพิเศษบางอย่าง เช่น ให้กลุ่มแต่งกลอน
หรือวาดรูปทำนองนี้ อาจารย์ก็ควรจัดให้มีนักเรียน
ที่มีความสามารถเหล่านี้ประจำอยู่ในทุกกลุ่ม อย่างน้อย
1 คนด้วย อย่าลืมนะ

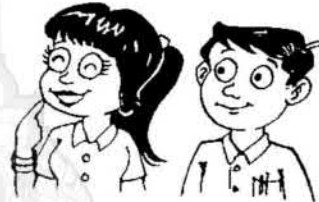
ขั้นต่อไป อาจารย์ก็ต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ที่จะให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติ ที่จะทำให้การทำงานเป็นทีมเป็นไปด้วยดี

สักกับบทบาทดีคะ

ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกกลุ่ม ถ้ามีสมาชิก 4 คน ก็ควรกำหนด 4 บทบาท เพื่อให้แต่ละคนได้รับมอบหมายบทบาทกันคนละ 1 อย่าง

แล้วเลือกบทบาทหน้าที่อะไรดีครับ

ก็ขึ้นอยู่กับงานที่ให้นักเรียนทำในกลุ่มว่าเป็นลักษณะใด อาจารย์ควรจะต้องเลือกบทบาทหน้าที่ที่เห็นว่า เมื่อนักเรียนปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่นั้นแล้ว จะทำให้งานกลุ่มดำเนินไปด้วยดี เช่น ในหน่วยนี้ อาจารย์อาจเลือกบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. เป็นผู้กระตุ้นเตือนให้เพื่อนทำงานกันให้เสร็จ
2. คอยตั้งคำถามที่จะให้เพื่อนได้ให้ข้อคิดเห็นกันหลายๆ แง่มุม
3. คอยอำนวยความสะดวกในการป้อนข้อมูล สื่อวัสดุต่างๆ ในการทำงาน
4. คอยประนีประนอม เมื่อเกิดความขัดแย้งกัน

นอกจากนี้ ก่อนจะเรียน อาจารย์ต้องทำความเข้าใจกับนักเรียนด้วยว่า อาจารย์คาดหวังที่จะให้เขาได้แสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง หากทำงานกลุ่ม เพื่อให้ห้องเรียนของเราเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทำงานกลุ่มกันได้ดี เช่น ในหน่วยนี้ อาจารย์อาจกำหนด/ชี้แจงแก่นักเรียนว่า นักเรียนทุกคนควรจะต้อง

1. ไม่ส่งเสียงดัง
2. อยู่กับเพื่อนช่วยเหลือกัน จนกว่างานจะเสร็จ ไม่ลุกไปกลุ่มอื่น
3. พุดจากันด้วยดี สุภาพ ไม่วิจารณ์ตัวบุคคล
4. รับฟังความคิดเห็น ให้เกียรติกัน

สิ่งสำคัญมากอีกอย่างหนึ่งก็คือ อาจารย์ต้องเตรียมสื่อการเรียนของนักเรียนให้พร้อม เช่น หน่วยการเรียนรู้นี้มี 4 หัวข้อ ประกอบด้วยสื่อการเรียน 4 ชุดตามแต่ละหัวข้อ จัดลงในซองให้เรียบร้อย ดูตัวอย่างหน้าถัดไป

หน่วย : ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมของ
ประเทศไทย

คำชี้แจง :

- เมื่อนักเรียนเปิดซองนี้ นักเรียนจะพบเอกสารต่อไปนี้
 - ★ บัตรกำหนดบทบาทหน้าที่ที่นักเรียนต้องปฏิบัติในการทำงานกลุ่ม
แจกบทบาทนี้ให้เพื่อนคนละ 1 บัตร
 - ★ ซองกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ชุด แจกจ่ายกันไปคนละ 1 ซอง

ซองที่ 4

ซองที่ 3

ซองที่ 2

ซองที่ 1

หัวข้อ : ทำเลที่ตั้งของประเทศไทย

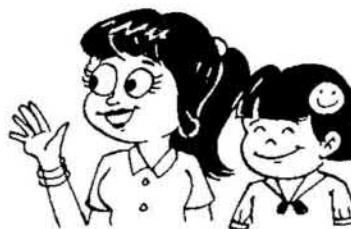
คำแนะนำการเรียนรู้ :

- เอกสารในซองนี้ประกอบด้วย
 - ★ เอกสาร ใบความรู้ สิ่งต่างๆ เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหัวข้อนี้
 - ★ กรอบประเด็นที่นักเรียนต้องศึกษา ให้เข้าใจ
 - ★ แบบฝึกหัด ทบทวนความรู้ของหัวข้อนี้
 - ★ กระดาษคำตอบ
 - ★ ใบเฉลยคำตอบ
 - ★ แนวการอภิปรายร่วมกัน สำหรับหัวข้อนี้
- ให้นักเรียนศึกษาสาระความรู้ของหัวข้อนี้ ให้เข้าใจ
- แล้วสอน-อธิบายให้เพื่อนฟังตามกรอบประเด็นที่ครูให้ไว้
- เมื่อเพื่อนเข้าใจกันดีแล้ว ให้เพื่อนทำแบบฝึกหัด แล้วนักเรียนตรวจโดยดูคำเฉลยที่ครูให้ไว้
- หากเพื่อนตอบผิด ให้อธิบายใหม่จนเพื่อนเข้าใจ แล้วร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่างๆ ของหัวข้อนี้ ที่ครูให้เป็นแนวทางไว้
- จบกิจกรรมในหัวข้อของนักเรียนแล้ว นักเรียนก็รับฟังการสอนของเพื่อนในหัวข้อต่อไป
- เมื่อศึกษากันหมดทุกหัวข้อแล้ว อย่าลืม ช่วยกันวาดรูปที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ 1 รูป ส่งครูด้วย

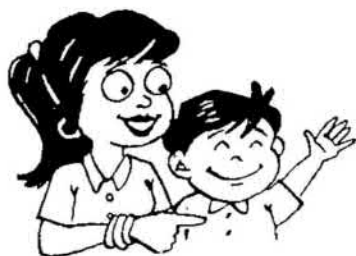

เมื่ออาจารย์จัดเตรียมสื่อการเรียนเรียบร้อยแล้ว ก็ต้องวางแผนต่อไปว่าจะประเมินนักเรียนอย่างไร ใครจะประเมิน ครู-นักเรียน-กลุ่ม ประเมินบทบาทหน้าที่และพฤติกรรมที่ครูกำหนดไว้นั่นเอง และจะใช้เครื่องมือแบบใด ก็ดูจากตัวอย่างที่เคยกล่าวไว้แล้วข้างต้น

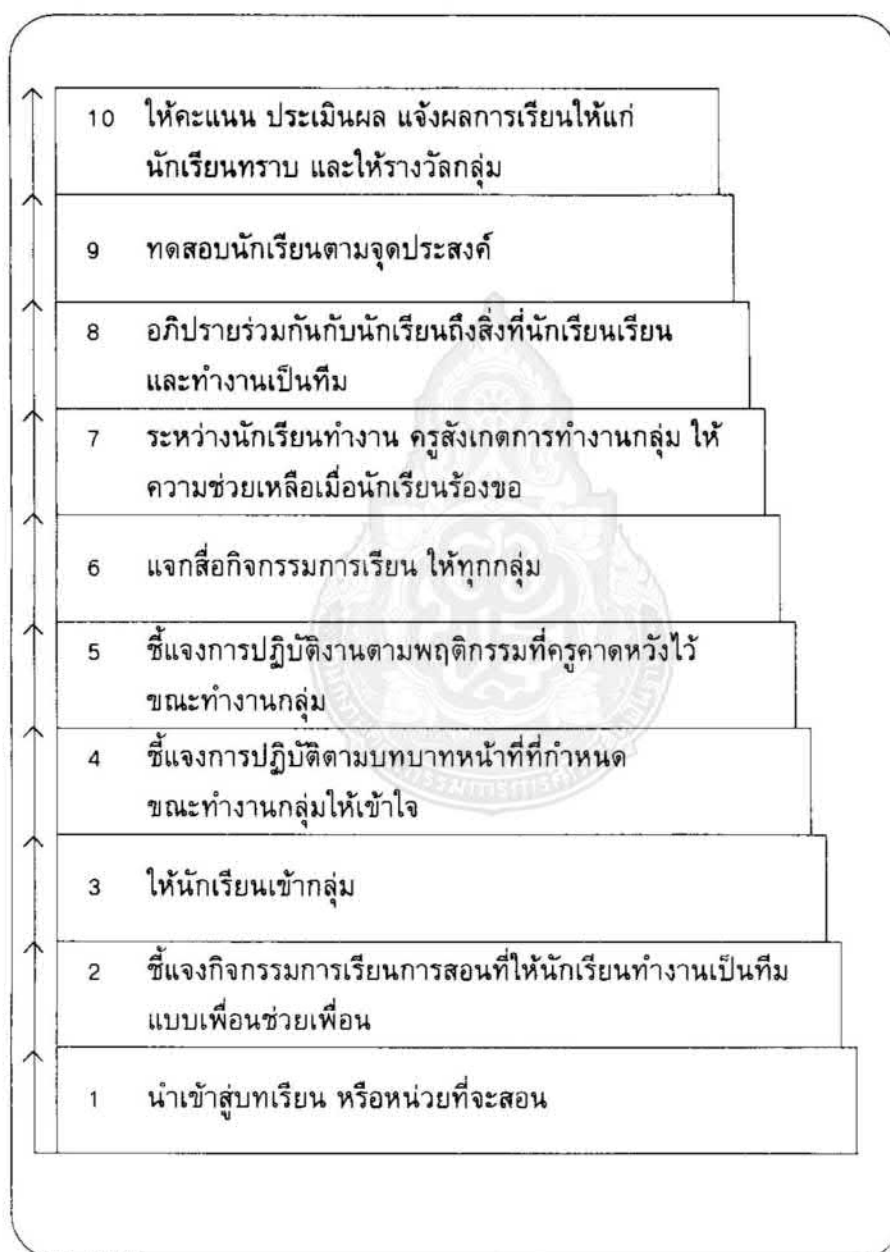
ต่อไปก็เตรียมแบบทดสอบที่จะประเมินในหน่วยนี้ให้ใหม่คะ

ถูกต้องแล้วและเตรียมวิธีการให้คะแนนโบนัสแก่นักเรียนด้วย แล้วจะให้รางวัลความสำเร็จของการทำงานกลุ่มรูปแบบใดดี จะให้สิทธิพิเศษ หรือใบประกาศเกียรติคุณก็ทำได้แน่นอน

เมื่อทุกอย่างเตรียมวางแผนไว้เสร็จสรรพ ก็ลงมือเขียน
เป็นแผนการสอนได้เลย ขั้นตอนการสอน ก็จะเป็นดังนี้

ตัวอย่างแผนการสอนการทำงานเป็นทีมแบบช่วยกันเรียน

วิชา ส 101 ประเทศของเรา 1

หน่วย ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย

จำนวน 4 คาบ

สาระสำคัญ

1. สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยพิจารณาได้จาก ท่าเลที่ตั้ง ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติ
2. สภาพแวดล้อมเหล่านี้ มีความแตกต่างกัน ในแต่ละภูมิภาคต้องมีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกัน และมีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชากร
3. ความรับผิดชอบของแต่ละคน และการร่วมมือช่วยเหลือกัน ทำให้การทำงานกลุ่ม สำเร็จได้ด้วยดี

จุดประสงค์การเรียนรู้ (จุดประสงค์ปลายทาง)

1. ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ ในลักษณะสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของ ประเทศไทย
2. ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ ในความสัมพันธ์กันของสภาพแวดล้อม
3. ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ การทำงานเป็นทีม และมีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการ ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จในการทำงาน

จุดประสงค์นำทาง

1. สามารถอธิบายลักษณะของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยและอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มให้เข้าใจได้
2. แสดงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมเหล่านี้ โดยสื่อสารออกมาเป็นภาพได้

เนื้อหาสาระ

1. ลักษณะสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย
 - 1.1 ท่าเลที่ตั้ง
 - 1.2 ภูมิประเทศ
 - 1.3 ภูมิอากาศ
 - 1.4 ทรัพยากรธรรมชาติ
2. ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมเหล่านี้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายขอบข่ายประเด็นสาระสำคัญของหน่วยหรือบทเรียนนี้ พร้อมทั้งอธิบายชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้แบบการทำงานเป็นทีม การช่วยกันเรียน ว่ามีลักษณะอย่างไร ทำอย่างไรที่จะทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ รวมทั้งวิธีการประเมินผลที่ครูนำมาใช้เป็นแรงเสริม หรือแรงจูงใจให้นักเรียนร่วมมือช่วยเหลือกันทำงาน
2. จากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว โดยแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะเฉพาะตนนักเรียนตามความสามารถ และต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 1 คนที่มีความสามารถวาดรูปได้

3. เมื่อนักเรียนเข้ากลุ่มของตนแล้ว ครูแจกซองกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมอธิบายถึงบทบาทหน้าที่ที่นักเรียนต้องปฏิบัติในกลุ่ม พฤติกรรมที่ครูคาดหวังขณะทำงานกันในกลุ่ม ชี้แจงให้นักเรียนเห็นว่าบทบาทหน้าที่ และพฤติกรรมเหล่านี้เป็นอย่างไร ยกตัวอย่างการ แสดงบทบาทหน้าที่และพฤติกรรมเหล่านี้จากการทำงานกลุ่ม และให้นักเรียนเห็นความสำคัญว่า สิ่งเหล่านี้มีผลต่อความสำเร็จของนักเรียนอย่างไร

4. จากนั้นให้นักเรียนทำงานกันภายในกลุ่ม ตามสื่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูได้เขียนอธิบายไว้แล้ว ขณะนักเรียนทำงานกันในกลุ่ม ครูคอยสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม รวมทั้งการแสดงผลบทบาทหน้าที่ของนักเรียน ให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนร้องขอ ไม่ควร ปรบร้อนเข้าไปช่วยจัดการแก้ปัญหาให้นักเรียนโดยทันที

5. เมื่อนักเรียนทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูร่วมกันอภิปรายกับนักเรียนถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ไป รวมทั้งวิธีการเรียนแบบนี้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และ ประเมินกันและกัน

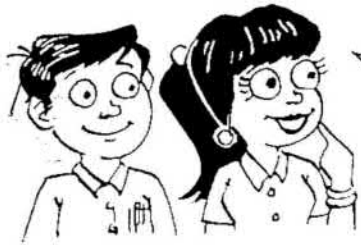
6. ครูแจกแบบทดสอบให้นักเรียนทำ จากนั้นตรวจให้คะแนน แล้วแจ้งผลการ ประเมินให้นักเรียนรับทราบ ประกาศเกียรติคุณยกย่องกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการ ทำงานกลุ่ม จนได้คะแนนกลุ่มสูงสุดเป็นอันดับ 1-2-3 จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันสรุป บทเรียน แง่คิดที่ได้จากการเรียนหน่วยนี้

สื่อการเรียนการสอน

1. ซองกิจกรรมการเรียนรู้
2. สื่ออุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการวาดภาพ
3. แบบสังเกต-ประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และบทบาทหน้าที่ของนักเรียน
4. แบบทดสอบ
5. รางวัลหรือใบประกาศเกียรติคุณการทำงานกลุ่มประสบความสำเร็จ

การประเมินผล

1. ประเมินจากการทำแบบทดสอบ
2. ประเมินจากแบบสังเกตและแบบประเมินพฤติกรรมและบทบาทหน้าที่ของนักเรียน

จะให้อาจารย์ได้เห็นอีกตัวอย่างหนึ่งนะคะ เอละ สมมติว่า
อาจารย์จะสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่อง
“การปลูกพืชผักสวนครัวที่ได้จากการปักชำ” ใช้เวลา
9 คาบ

ก่อนอื่นอาจารย์ต้องแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม
และให้แต่ละกลุ่มเลือกพืชที่จะปลูกกลุ่มละ 1 ชนิด
สมมติว่าเราแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ดังนี้

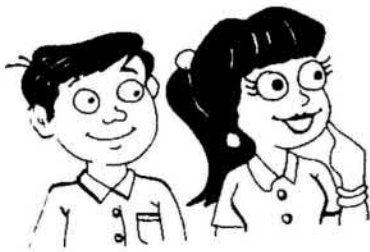
- กลุ่มที่ 1 ปลูกใบกะเพรา
- กลุ่มที่ 2 ปลูกใบโหระพา
- กลุ่มที่ 3 ปลูกใบสะระแหน่

แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปลูกพืชตามที่กลุ่มสนใจตามขั้นตอน
ดังนี้

1. การเตรียมดิน
2. การคัดเลือกต้นกล้า
3. การย้ายต้นกล้า
4. การปลูก
5. การดูแลบำรุงรักษา
6. การเก็บเกี่ยวผลผลิต

เมื่ออาจารย์ได้หัวข้อที่จะสอน
และแบ่งกลุ่มนักเรียนเสร็จแล้ว
อาจารย์ต้องคิดว่าเราจะฝึกให้นักเรียน
ช่วยกันเรียนช่วยกันทำงานเพื่อให้งานกลุ่มสำเร็จ
ได้อย่างไร

บทเรียนนี้อาจารย์ก็ควรจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม
โดยคละเพศ คือมีเพศชายและหญิง เพราะ
การทำงานในครั้งนี้ต้องอาศัยแรงงานจาก
ผู้ชายด้วย ดังนั้นแต่ละกลุ่มจึงควรมีผู้ชาย
นอกจากนั้นแต่ละกลุ่มควรมีนักเรียนที่มี
ความสามารถพิเศษคือ เคยปลูกพืชที่ได้จากการปักชำ
มาช่วยในกลุ่มด้วย เพื่อจะได้ช่วยชี้แนะได้

ต่อไป อาจารย์ต้องกำหนดบทบาทหน้าที่
ของสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้การทำงานเป็นทีม
ดำเนินไปด้วยดี และประสบผลสำเร็จ

บทบาทหน้าที่ที่อาจารย์ควรเลือกนำมา
ให้นักเรียนปฏิบัติจะต้องเหมาะสมกับงาน
ที่จะให้นักเรียนทำในขณะนั้น เพราะบทบาทหน้าที่
มีมากมาย

บทบาทหน้าที่ที่จะให้นักเรียนฝึกใน
ครั้งนี้ควรมีอะไรบ้างคะ

- บทบาทต่อไปนี้จะสอดคล้องกับงานที่ทำค่ะ
1. ประสานงานในการทำงานกลุ่ม
 2. รักษาเวลาในการทำงาน
 3. ตรวจสอบให้งานเป็นไปตามแผน
 4. ช่วยส่งเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์
ให้แก่เพื่อนขณะทำงาน
 5. เก็บรักษา ทำความสะอาดเครื่องมือเครื่องใช้

ต่อจากนี้ อาจารย์ต้องกำหนดกติกาหรือพฤติกรรม
การทำงานของกลุ่มก่อน เพื่อไม่ให้เกิดพฤติกรรม
ที่เราไม่ต้องการ

พฤติกรรมการทำงานที่เราจะใช้เป็นข้อตกลงร่วมกัน
เช่น

1. ทำงานด้วยความตั้งใจ
2. ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน
3. มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นให้งานกลุ่มสำเร็จ
4. ร่วมมือกันทำงานไม่เกี่ยงกัน
5. มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ และให้เพื่อนยอมรับ
สามารถใช้อุปกรณ์ร่วมกันได้

อ้อ! อาจารย์อย่าลืมย้ำให้นักเรียนนำพันธุ์พืช
ที่จะปลูกมาในวันที่เรียนด้วย ถ้าอาจารย์เตรียมพืช
เผื่อไว้สำหรับกลุ่มที่ลืมนำมาก็จะดี

สิ่งที่ครูต้องเตรียมเพิ่มเติมคือ

1. จอบ เสียม ส้อมพรวนดิน
2. แปลงสำหรับปลูกพืช
3. บัวรดน้ำ
4. บัตรคำสั่ง
5. ใบงานนักเรียน
6. ใบความรู้ของนักเรียน

โปรดดูตัวอย่าง บัตรงาน ใบงานและใบความรู้ต่อไปนี้

ตัวอย่างบัตรคำสั่ง

คำชี้แจง กลุ่มต้องปฏิบัติดังนี้

1. ปฏิบัติตามกฎกติกาที่ได้ตกลงกันไว้
2. แสดงบทบาทหน้าที่ตามที่นักเรียนกำหนดไว้ทั้ง 5 ข้อ
3. ศึกษาใบงานที่แจกให้
4. ศึกษาใบความรู้ที่แจกให้

ตัวอย่างใบงาน

คำชี้แจง :

ใบงานนี้ ประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ของการปลูกพืช
2. ขั้นตอนการปลูกพืช
 - การเตรียมดิน
 - การคัดเลือกและการย้ายต้นกล้า
 - การปลูก
 - การดูแลบำรุงรักษา
 - การเก็บเกี่ยวผลผลิต

ต่อจากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาใบงาน
2. คัดเลือกพันธุ์พืชที่สมบูรณ์แข็งแรงสำหรับปลูก
3. กลุ่มกำหนดบทบาทหน้าที่ และแบ่งงานให้เพื่อนทำ ตามขั้นตอนการปลูกพืช
4. ในขณะที่ปฏิบัติงาน ให้แต่ละคนสังเกตเพื่อนในกลุ่มว่าทำได้หรือไม่ได้ อย่างไร จะได้ช่วยเหลือกันให้งานสำเร็จ
5. ชี้แนะและสาธิตให้เพื่อนปลูกพืชในกรณีที่เพื่อนทำไม่เป็น
6. คอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมซึ่งกันและกันเพื่อไม่ให้เพื่อนทำผิดกติกา
7. หลังจากทำงานเสร็จให้กลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงาน บทบาทหน้าที่ และพฤติกรรมที่ไม่ต้องการให้เกิดขณะทำงาน

ตัวอย่างใบความรู้

คำชี้แจง : ใบความรู้เรื่องการปลูกพืชที่ได้จากการปักชำ จะกล่าวถึงเนื้อหาสาระที่นักเรียนควรรู้ เช่นตัวอย่างพืชที่ได้จากการปักชำ ขั้นตอนการปลูกพืช การดูแลบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต รวมทั้งเทคนิคต่างๆ ที่จะช่วยให้ปลูกพืชได้เจริญเติบโตรวดเร็วและแข็งแรงสมบูรณ์

ขั้นต่อไป อาจารย์ต้องเตรียมแบบประเมินผลการทำงานของนักเรียนในขณะปฏิบัติงานด้วย แบบประเมินที่ควรทำ คือ

- * แบบสังเกตการปฏิบัติงาน ซึ่งครูเป็นผู้สังเกต และ
- * แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งนักเรียนประเมินกันเอง

ลองดูตัวอย่างแบบประเมินผลในหน้าถัดไป

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการให้คะแนนนักเรียนในการทำงานเป็นทีม โดยครูให้นักเรียนช่วยกันทำงาน ดังนั้นทุกคนในกลุ่ม จะได้คะแนนเท่ากัน อาจารย์อาจมีใบรับรองการทำงานกลุ่มให้นักเรียนทุกคนลงนามเพื่อยืนยัน และเห็นชอบในการทำงานชิ้นนี้ อย่างที่เคยคุยกันไว้ตั้งแต่ตอนต้น ส่วนคะแนนของนักเรียนแต่ละคนในขณะที่ปฏิบัติงานแต่ละด้าน ก็จะแตกต่างกันออกไป

ตัวอย่าง : แบบสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียนชั้น ป.5

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

เรื่อง การปลูกพืชที่ได้จากการปักชำ

รายการสังเกต ชื่อนักเรียน	ทำงานเป็น (10)	นิสัยรัก การทำงาน (10)	ปรับปรุง การทำงาน (10)	คะแนน ผลงานกลุ่ม (10)	คะแนนรวม
กลุ่มใบโพธิ์พา					
1. ด.ช.รักเกียรติ	8	9	8	8	33
2. ด.ญ.จิรภา	9	6	9	6	34
3. ด.ช.ชัยพงศ์	7	7	7	8	29
4. ด.ญ.จิตเกษม	7	8	8	8	31
กลุ่มใบสาระแทน					
1. ด.ญ.จรรุวรรณ	9	9	9	10	37
2. ด.ช.ชัยวัฒน์	8	9	9	10	36
3. ด.ช.จตุพล	9	8	9	10	37
4. ด.ช.จตุรัส	9	9	9	10	37

ลงชื่อ.....(ผู้สังเกต)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

จากตัวอย่างการประเมินผลดังกล่าวข้างต้น
อาจารย์จะเห็นว่ากลุ่มใบสาระแทน มีคะแนนกลุ่มสูงกว่า
กลุ่มใบโทรระพา แสดงว่า การทำงานเป็นทีมของ
กลุ่มใบสาระแทนนั้น ทุกคนรับบทบาทหน้าที่ ศึกษากฎ กติกา
และตั้งใจทำงานให้สำเร็จตามจุดประสงค์ของแผนงาน
ที่วางไว้

อาจารย์ควรย้ำให้นักเรียนเข้าใจว่าคะแนนกลุ่มที่นักเรียน
ได้รับเป็นผลจากการทำงานเป็นทีม และจากผลงานของนักเรียน
ที่สำเร็จแล้ว

**ตัวอย่าง : แบบประเมินผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
โดยเพื่อนเป็นผู้ประเมิน**

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ดังนี้

เครื่องหมาย ✓ หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้น ในระหว่างปฏิบัติงาน

เครื่องหมาย ✕ หมายถึง นักเรียนไม่ได้แสดงพฤติกรรมนั้นเลย ในระหว่างปฏิบัติงาน

สรุปผลการประเมิน หมายถึง ให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมรวมของเพื่อนที่นักเรียนสังเกต

รายการสังเกต ชื่อนักเรียน	ตั้งใจทำงาน ให้สำเร็จ		ร่วมมือกัน ทำงาน		ยอมรับฟัง ความคิดเห็น		มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ		มีความ รับผิดชอบ		สรุปผล การประเมิน	
	✓	✕	✓	✕	✓	✕	✓	✕	✓	✕	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. ด.ช. ธนิต	✓			✕		✕		✕	✓			✓
2. ด.ช.จักรกฤษ	✓		✓		✓		✓		✓		✓	
3. ด.ช.วิโรจน์		✕		✕		✕	✓			✕		✓
4. ด.ญ.จงกลณี	✓		✓		✓		✓		✓		✓	

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

หมายเหตุ จากการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในขณะปฏิบัติงานของแต่ละคนโดยเพื่อน ประเมินตามตารางจะเห็นว่าด.ช.ชนิด และด.ช.วิโรจน์ต้องปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม บางอย่างในขณะปฏิบัติงาน เพื่อไม่ให้เป็นการอุปสรรคในการทำงานกลุ่ม

อาจารย์จะได้ขั้นตอนการเรียนการสอน
เหมือนดังเช่นที่กล่าวไว้ในหน้า 86
แล้วอาจารย์ก็นำมาเขียนแผนการสอน
ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างแผนการสอนการทำงานเป็นทีม แบบช่วยกันเรียนช่วยกันทำ

กลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นป.5

หน่วยย่อยที่ 1 การปลูกพืชที่ได้จากการปักชำ

เวลา 9 คาบ (คาบละ 20 นาที)

สรุปสาระสำคัญ

1. การปลูกพืชที่ได้จากการปักชำต้องทำให้ถูกวิธีตามขั้นตอนการปลูกพืช
2. พืชจะเจริญเติบโตได้ผลผลิตเร็ว เมื่อมีการดูแลและบำรุงรักษา
3. ความร่วมมือในการทำงาน ช่วยเหลือกันและกัน และมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จะช่วยทำให้การทำงานกลุ่มสำเร็จลุล่วงด้วยดี

จุดประสงค์การเรียนรู้ (จุดประสงค์ปลายทาง)

เพื่อให้นักเรียน :

1. มีความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์และความสำคัญของการปลูกพืชที่ได้จากการปักชำ
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปลูก การบำรุงรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิต
3. เตรียมใช้ เก็บรักษาเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ได้ถูกวิธี
4. ปลูกพืชที่ได้จากการปักชำ ตามขั้นตอนการปลูกพืช
5. มีความรู้ความเข้าใจในการทำงานเป็นทีม บทบาทหน้าที่ และพฤติกรรมที่ช่วยให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จ

จุดประสงค์นำทาง

เพื่อให้นักเรียน :

1. อธิบายประโยชน์และความสำคัญของการปลูกพืชที่ได้จากการปักชำได้
2. อธิบายขั้นตอนการปลูก การบำรุงรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิตได้
3. เลือกเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุและอุปกรณ์ให้เหมาะกับงานได้
4. ทำความสะอาดและเก็บรักษาเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ได้อย่างถูกวิธีและปลอดภัย
5. มีความรับผิดชอบ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
6. มุ่งมั่นให้งานสำเร็จโดยร่วมมือกันทำงาน

เนื้อหา/กิจกรรม

1. การปลูกพืชที่ได้จากการปักชำ
2. ขั้นตอนการปลูก
 - การเตรียมดิน
 - การคัดเลือกและย้ายต้นกล้า
 - การดูแลและบำรุงรักษา
 - การเก็บเกี่ยวผลผลิต

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูอธิบายขอบข่ายเนื้อหา/กิจกรรมของเรื่องที่จะสอน วิธีการทำงานเป็นทีม การช่วยกันเรียนช่วยกันทำ เพื่อให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ รวมทั้งวิธีการประเมินผล เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนช่วยกันทำงานเป็นทีม

2. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มตามชนิดของพันธุ์พืชที่นักเรียนสนใจจะปลูกโดยวิธีการปักชำ ในแต่ละกลุ่มจะต้องประกอบด้วยเพศชายและหญิง เพราะลักษณะงานที่ต้องใช้กำลังแรงงานผู้ชายมากกว่าผู้หญิง นอกจากนั้นแต่ละกลุ่มต้องมีเพื่อนนักเรียนที่เคยมีประสบการณ์ ในการปลูกพืชอย่างน้อยกลุ่มละ 1 คน

3. เมื่อนักเรียนเข้าประจำกลุ่มของตนแล้ว ครูแจกบัตรคำสั่ง ใบงาน และใบความรู้ พร้อมทั้งย้าให้นักเรียนเห็นความสำคัญ ของกติกา บทบาทหน้าที่ พฤติกรรมที่ครูคาดหวัง ขณะนักเรียนทำงานกลุ่มเพื่อให้นักเรียนเข้าใจ และช่วยกันทำงานกลุ่มจนประสบผลสำเร็จ

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม นำพันธุ์พืชที่จะปลูก อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ไปยั้งแปลง ปลูก แล้วทำตามขั้นตอนในบัตรคำสั่งและใบงาน ครูคอยชี้แนะให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้ ด้วย จะทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น

5. ระหว่างนักเรียนปฏิบัติงาน ครูคอยสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม รวมทั้งการ แสดงบทบาทหน้าที่ของนักเรียน ให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาในขณะทำงาน ครูควรยืนดูอยู่ห่างๆ ไม่ลงไปปฏิบัติงานเองทันที

6. เมื่อนักเรียนทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว สิ่งสำคัญที่ครูต้องย้าเน้นคือ การรักษา ความสะอาดร่างกาย การทำความสะอาดเครื่องมือเครื่องใช้ด้วยความระมัดระวัง รวมทั้งการ เก็บอุปกรณ์ให้เป็นที่เป็นที่ เพื่อฝึกนิสัยความมีระเบียบ การรู้จักรักษาความสะอาด

7. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายผลการปฏิบัติงาน และวิธีการเรียนแบบการทำงาน เป็นทีมว่ามีผลดีอย่างไร ให้นักเรียนประเมินการทำงานของเพื่อนแต่ละคนในกลุ่ม และ ประเมินการทำงานของกลุ่มอื่น

8. ครูแจกแบบประเมินการสังเกตของครู ให้นักเรียนทราบข้อดี-ข้อเสีย เพื่อ ปรับปรุงแก้ไขตนเองและกลุ่มให้ดีขึ้น พร้อมกับชมเชยยกย่องกลุ่มที่ประสบความสำเร็จใน การทำงานกลุ่มแล้วครูสรุปทบทวน เพื่อเป็นแรงคิดให้กับนักเรียนในการทำงานครั้งต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรคำสั่ง
2. ใบงาน
3. ใบความรู้
4. พันธุ์พืชที่จะปลูกโดยวิธีการปักชำ
5. แบบประเมินการสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียนและครู
6. รางวัลหรือใบประกาศเกียรติคุณให้แก่กลุ่มที่ทำงานประสบความสำเร็จ (ถ้ามี)

การประเมินผล

1. ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ในขณะที่ปฏิบัติงาน
2. ประเมินจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ในขณะที่อภิปรายร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

นาคยา ปิณฑานนท์. 2535. "ช่วยกันเรียน". จดหมายข่าวสังคมศึกษาสัมพันธ์. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 ตุลาคม 2535. หน้า 4-5, 7.

Adams, Dennis M. and Mary Hamm. 1990. **Cooperative Learning Critical Thinking and Collaboration Across the Curriculum**. Ill. : Charles C. Thomas Publisher.

Leighton, Mary S. 1990. "Cooperative Learning". in **Classroom Teaching**. ed. by Walter Cunningham. MA. : D.C. Heath and Company.

McLaughlin, Peggy. 1993. "Learning to Learn Together." **Instructor**. March 1993 : pp. 48-49.

Slavin, Robert. 1992. "Cooperative Learning". **Instructor**. September 1992 : pp. 46-47.

Stahl, Robert J. and Ronald L. VanSickle (eds.) 1992. **Cooperative Learning in the Social Studies Classroom**. NCSS Bulletin 87. Washington, D.C. National Council for the Social Studies.

คณะกรรมการดำเนินงานโครงการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ประธาน

อธิบดีกรมวิชาการ

รองประธาน

ผู้อำนวยการสำนักงานทดสอบทางการศึกษา

กรรมการและเลขานุการ

หัวหน้าฝ่ายพัฒนามาตรฐานการศึกษา

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

รายชื่อเอกสาร

โครงการประกันคุณภาพทางการศึกษา กรมวิชาการ

1. การประกันคุณภาพการศึกษา
2. สุขภาพจิตและความมั่นคงทางอารมณ์
3. การควบคุมตนเองและการปรับตัว
4. ใฝ่รู้-ใฝ่เรียน
5. ยุทธศาสตร์ในการเรียนรู้
6. คุณธรรมพื้นฐาน
7. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
8. การพัฒนากระบวนการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ
9. การพัฒนาสมรรถภาพทางกาย
10. สุนทรียภาพทางศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
11. การทำงานเป็นทีม
12. การนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการเรียนรู้
13. การนิเทศ
14. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา
15. การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
16. การพัฒนาวิสัยทัศน์ในสถานศึกษา
17. การบริหารระบบคุณภาพ
18. การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การศาสนา พ.ศ. 2544

314-316 ปากซอยบ้านบาตร ถนนบำรุงเมือง เขตป้อมปราบ กรุงเทพฯ 10100

นายปรกรณ์ ดันสกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. 223-3351, 223-5548

